

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE ve SOSYAL BİLİMLER ANA BİLİM DALI
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ PROGRAMI

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
VE GAZİ ÜNİVERSİTESİ AKADEMİK TÜRKÇE KİTAP
SETLERİNİN OKUMA METİNLERİ VE
ETKİNLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Medine BAKIRDÖĞEN

Danışman
Doç. Dr. Lokman TANRIKULU

NEVŞEHİR
Şubat 2022

T.C.
NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE ve SOSYAL BİLİMLER ANA BİLİM DALI
YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ PROGRAMI

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
VE GAZİ ÜNİVERSİTESİ AKADEMİK TÜRKÇE KİTAP
SETLERİNİN OKUMA METİNLERİ VE
ETKİNLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Medine BAKIRDÖĞEN

Danışman
Doç. Dr. Lokman TANRIKULU

NEVŞEHİR
Şubat 2022

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Tezi Hazırlayan

Medine BAKIRDÖĞEN

Tez Yazım Kılavuzuna Uygunluk

“Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinin okuma metinleri ve etkinliklerinin incelenmesi” adlı Yüksek Lisans tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Medine BAKIRDÖĞEN

Danışman

Doç.Dr. Lokman TANRIKULU

Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Başkanı

Unvanı Adı SOYADI, İmza

Kabul ve Onay Sayfası

Doç. Dr. Lokman TANRIKULU danışmanlığında Medine BAKIRDÖĞEN tarafından hazırlanan “Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metinlerinin ve etkinliklerinin incelenmesi” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Yabancılara Türkçe Öğretimi Bölümü’nde Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

..... / /

JÜRİ

Danışman :
Üye :
Üye :

İMZA

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun / / tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

..... / /

.....

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Öncelikle çalışmamda büyük emeği olan ve süreci özveriyle takip eden tez danışmanım değerli hocam Doç. Dr. Lokman TANRIKULU'na teşekkürü bir borç bilirim.

Bilgi ve tecrübesinden devamlı istifade ettiğim değerli hocam Doç. Dr. Mesut GÜN'e, Yüksek lisans eğitimim boyunca manevi desteğini ve ağabeyliğini her zaman hissettiğim enstitü sekreterimiz Habip İDİZ'e, süreç boyunca moral ve motivasyonumu yüksek tutmamı sağlayan çalışma ve yol arkadaşım Hanife GEÇİM'e, yüksek lisans yapmama vesile olan kıymetli arkadaşım Emine KARABIYIK'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Ayrıca bu süreç boyunca ve her zaman yanımda olan canım aileme, desteğini hiçbir zaman esirgemeyen sevgili eşim Mehmet BAKIRDÖĞEN'e ve sabırla bu sürecin bitmesini bekleyen canım oğllarım Ahmet Alp ve Mehmet Altan'a çok ama çok teşekkür ediyor onları çok sevdiğimi belirtmek istiyorum.

Medine BAKIRDÖĞEN

Şubat 2022

**ERCIYES ÜNİVERSİTESİ, İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ VE GAZİ
ÜNİVERSİTESİ AKADEMİK TÜRKÇE KİTAP SETLERİNİN OKUMA
METİNLERİ VE ETKİNLİKLERİNİN İNCELENMESİ**

Medine BAKIRDÖĞEN

**Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi, Şubat 2022
Danışman: Doç. Dr. Lokman TANRIKULU**

ÖZET

Bu tez çalışmasında amaç yabancılara Türkçe öğretimi amaçlı kullanılan Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metinlerinin ve etkinliklerinin incelenmesidir. Öğrencilerin akademik anlamda okuma, okuduğunu anlayıp yorum yapabilme becerisini geliştirmektir. Bu bağlamda okuma metinleri ve okuma metin etkinlikleri başta olmak üzere metinlere ait farklı unsurlar üzerinde incelemeler yapılmıştır.

Çalışma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman incelemesi yöntemine başvurulmuş gerçekleştirilmiştir. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 217). Yıldırım ve Şimşek’e (2013) göre doküman incelemesi nitel araştırmalarda tek başına kullanılabilir. Bu çalışmada, araştırmanın doğası gereği doküman incelemesi tek başına yeterli görülüş ve herhangi bir başka yöntemden yararlanılmamıştır.

Çalışma kapsamında toplamda 7 akademik ders kitabı incelenerek çeşitli bulgulara ve sonuçlara ulaşılmıştır. Araştırmada incelenen tüm kitaplar elde edilen bulgular doğrultusunda karşılaştırılmıştır. Farklı çalışma maddeleri doğrultusunda incelenen kitaplar arasında değerlendirilmeye gidilmiştir. Yapılan değerlendirmelere göre, akademik Türkçe ders kitaplarında, okuma metinleri her bölümde farklılık göstermektedir. Okuma metinlerinde aynı tür etkinliklerin kullanımı dikkat çekmektedir. Etkinlik türlerinin çeşitlenmesi öğrencilerin bilişsel düşünme yeterliliğini desteklemesi bakımından önemlidir. Ayrıca sosyal bilimler, sağlık bilimleri ve fen bilimleri alanında yazılmış kitapların metin sayılarının eşit olması önemlidir. Metin sayılarının türlere göre eşit ya da yakın sayıda olması öğrencilerin akademik anlamda eşit terim ve kavrama ulaşmasını destekler bir durumdur. Okuma metinlerinin görsellerle desteklenmesi uzman görüşlerce önemlidir. Görsel kullanımı öğrenmeyi kalıcı hale getiren bir durumdur. İncelenen akademik ders kitapları arasında görsel kullanımı konusunda önemli farklılıklar mevcuttur. Akademik metinlerin görseller ile desteklenmesi ve kullanılan görsellerin metne uygunluğu uzman görüşlerce önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: okuma, okuma etkinlikleri, ders kitapları

**INVESTIGATION OF READING TEXTS AND ACTIVITIES OF
ACADEMIC TURKISH BOOK SETS OF ERCIYES UNIVERSITY,
ISTANBUL UNIVERSITY AND GAZI UNIVERSITY**

Medine BAKIRDÖĞEN

**Nevsehir Hacı Bektas Veli University,
Institute of Social Sciences Department of Turkish and Social Sciences
Master Thesis, February 2022
Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Lokman TANRIKULU**

ABSTRACT

The aim of this thesis study is to examine the reading texts and activities in Erciyes University, Istanbul University, Gazi University Academic Turkish book sets used for teaching Turkish to foreigners. It is to develop the ability of students to read in an academic sense, to understand what they read and to make comments. In this context, studies were made on different elements of the texts, especially reading texts and reading text activities.

The study was carried out by applying the document analysis method within the framework of the qualitative research approach. “Document analysis includes the analysis of written materials containing information about the facts and events aimed to be investigated” (Yıldırım and Şimşek, 2013, p. 217). According to Yıldırım and Şimşek (2013), document analysis can be used alone in qualitative research. In this study, due to the nature of the research, document analysis alone was considered sufficient and no other method was used.

Within the scope of the study, a total of 7 academic textbooks were examined and various findings were reached. All the books examined in the study were compared in line with the findings obtained. An evaluation was made among the books examined in line with different study items. According to the evaluations, there is variation in the distribution of reading texts according to chapters in academic Turkish textbooks. The use of the same type of activities in reading texts draws attention. The diversity of activity types is important in terms of supporting students' cognitive thinking competence. In addition, it is important that the number of texts of the books written in the fields of social sciences, health sciences and science is equal. The fact that the number of texts is equal or close according to the genres is a situation that supports students to reach equal terms and concepts in academic terms. Supporting reading texts with visuals is important by expert opinions. Visual use is a condition that makes learning permanent. There are significant differences in the use of visuals among the academic textbooks examined. Supporting academic texts with visuals and the compatibility of the visuals with the text are suggested by expert opinions.

Keywords: reading, reading activities, textsbooks

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
Tez Yazım Kılavuzuna Uygunluk	ii
Kabul ve Onay Sayfası	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLO LİSTESİ	x
ŞEKİL LİSTESİ	xi
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem	2
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Varsayımlar	3
1.5. Sınırlılıklar.....	3
İKİNCİ BÖLÜM	4
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	4
2.1. Dil nedir?	4
2.2. Yabancı Dil Öğretiminin Önemi	5
2.3. Dil Öğretimi Becerileri.....	7
2.4. Okuma nedir?	12
2.4.1. Okuma-yazma dil beceri ilişkisi	13
2.4.2. Okuma-dinleme dil beceri ilişkisi	15
2.4.3. Okuma-konuşma dil beceri ilişkisi.....	16
2.5. İlgili Araştırmalar	17
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	20
YÖNTEM	20
3.1. Araştırma Modeli	20

3.2. Çalışma Materyali	20
3.3. Veri Toplama Araçları.....	20
3.4. Araştırma Sürecinin İşleyişi	21
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	21
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	22
BULGULAR VE YORUM.....	22
4.1. Alt Probleme İlişkin Bulgular	22
4.1.1. Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı nelerdir?	23
4.1.2. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı nelerdir?	25
4.1.3. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı nelerdir?	26
4.1.4. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı nelerdir?	28
4.1.5. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1 kitap setindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı nelerdir?	30
4.1.6. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 2 kitap setindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı nelerdir?	31
4.1.7. İstanbul Üniversitesi Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3 kitap setindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı nelerdir?	33
4.1.8. Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metinlerinin okuma etkinlikleri nelerdir?.....	36
4.1.9. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin okuma etkinlikleri nelerdir?.....	39
4.1.10. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin okuma etkinlikleri nelerdir?	41
4.1.11. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin okuma etkinlikleri nelerdir?.....	43
4.1.12. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1 kitap setindeki okuma metinlerinin okuma etkinlikleri nelerdir?	46
4.1.13. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 2 kitap setindeki okuma metinlerinin okuma etkinlikleri nelerdir?	47

4.1.14. İstanbul Üniversitesi Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3 kitap setindeki okuma metinlerinin okuma etkinlikleri nelerdir?	49
SONUÇ	68
ÖNERİ	74
KAYNAKÇA	76

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Kitaptaki metne ait bilgiler	23
Tablo 2: Kitaptaki metne ait bilgiler	25
Tablo 3: Kitaptaki metne ait bilgiler	26
Tablo 4: Kitaptaki metne ait bilgiler	28
Tablo 5: Kitaptaki metne ait bilgiler	30
Tablo 6: Kitaptaki metne ait bilgiler	31
Tablo 7: Kitaptaki metne ait bilgiler	33
Tablo 8: Okuma etkinliklerine ait bilgiler.....	36
Tablo 9: Okuma etkinliklerine ait bilgiler.....	39
Tablo 10: Okuma etkinliklerine ait bilgiler.....	41
Tablo 11: Okuma etkinliklerine ait bilgiler.....	43
Tablo 12: Okuma etkinliklerine ait bilgiler.....	46
Tablo 13: Okuma etkinliklerine ait bilgiler.....	47
Tablo 14: Okuma etkinliklerine ait bilgiler.....	49
Tablo 15: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitabında metin görsel ilişkisi	57
Tablo 16: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitabında metin görsel ilişkisi	59
Tablo 17: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitabında metin görsel ilişkisi	61
Tablo 18: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe 1 kitabında metin görsel ilişkisi	63
Tablo 19: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe 2 kitabında metin görsel ilişkisi	64
Tablo 20: İstanbul Üniversitesi Fen ve Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitabında metin görsel ilişkisi	66

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1. Temel dil becerileri arasındaki ilişki	12
Şekil 2. Bölümlere göre okuma metni sayısı dağılımı	24
Şekil 3. Bölümlere göre okuma metni sayısı dağılımı	26
Şekil 4. Bölümlere göre okuma metni sayısı dağılımı	28
Şekil 5. Bölümlere göre okuma metni sayısı dağılımı	30
Şekil 6. Bölümlere göre okuma metni sayısı dağılımı	31
Şekil 7. Bölümlere göre okuma metni sayısı dağılımı	32
Şekil 8. Bölümlere göre okuma metni sayısı dağılımı	33
Şekil 9. Akademik Ders Kitaplarındaki okuma metni sayısının oransal dağılımı	34
Şekil 10. Akademik ders kitaplarındaki toplam metin sayısı.....	34
Şekil 11. Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metinlerinin okuma etkinliklerinin sayısal oranı	39
Şekil 12. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin okuma etkinliklerinin sayısal oranı.....	41
Şekil 13. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin okuma etkinliklerinin sayısal oranı.....	43
Şekil 14. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin okuma etkinliklerinin sayısal oranı.....	46
Şekil 15. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin okuma etkinliklerinin sayısal oranı.....	47
Şekil 16. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe 2 kitap setindeki okuma metinlerinin okuma etkinliklerinin sayısal oranı.....	49
Şekil 17. İstanbul Üniversitesi Fen ve Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe 2 kitap setindeki okuma metinlerinin okuma etkinliklerinin sayısal oranı	50
Şekil 18. Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metin sayısının alanlara göre dağılımı	53
Şekil 19. Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metin sayısının alanlara göre dağılımı	54
Şekil 20. İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metin sayısının alanlara göre dağılımı	55
Şekil 21. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitap setindeki görsel metin ilişkisi	59

Şekil 22. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki görsel metin ilişkisi	61
Şekil 23. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki görsel metin ilişkisi	63
Şekil 24. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1 kitap setindeki görsel metin ilişkisi.....	64
Şekil 25. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 2 kitap setindeki görsel metin ilişkisi.....	65
Şekil 26. İstanbul Üniversitesi Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3 kitap setindeki görsel metin ilişkisi.....	67

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

İnsanoğlu toplumsal bir varlıktır. Toplumsal bir varlık olan insan için iletişim kurmak bir temel ihtiyaçtır. İnsanlık tarih boyunca çeşitli iletişim araçları kullanmıştır. Dil ise en genel geçer, temel iletişim aracıdır. Bu sebeple dünya üzerinde çok sayıda dil bulunmaktadır.

Dünya üzerinde gittikçe artan siyasi, ticari, diplomasi vb. ilişkiler sebebiyle insanlar arasındaki iletişim artmış ve boyutu da zamanla değişmiştir. Artan ihtiyaçlar ve gelişen teknoloji sonucunda dil öğretimi önemli bir duruma gelmiştir. Dünya değişikçe ve teknoloji ilerledikçe yabancı dil öğrenimi ihtiyacı artmış ve yabancı bir dili bilme önemli bir durum haline gelmiştir. Bu anlamda yabancı dil öğretiminin tarihi yeni olmayıp çok eskilere dayanmaktadır. Yabancı dil öğretiminin zamanla devlet politikası haline geldiği söylenilebilir. Devletler bireylere dil öğrenimini destekler çeşitli olanaklar sunmaktadır. Bunun yanında bireyler özel kurslarla ya da çeşitli yayınları takip ederek yabancı bir dili öğrenmeye gayret göstermektedir.

Yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerisinin öğretilmesi söz konusudur. Bunlar, okuma, yazma, dinleme ve konuşmadır. Her bir beceri diğerleriyle ilişki ve etkileşim halindedir. Bir beceriyi diğer dil becerisinden ayırmak doğru olmayabilir. Dil becerileri birbirleriyle örtüşük haldedir. Yabancı dil öğretiminde genelde dört temel dilsel becerinin eşit şekilde öğretilmesi esas alınmaktadır.

Dil becerilerinin geliştirilmesi için çeşitli yöntem ve teknikler vardır. Okuma becerisini geliştirmeye yönelik hazırlanmış en önemli materyal ders kitabıdır. Okuma becerisini geliştirmek için ders kitaplarındaki en önemli unsur metinlerdir.

1.1. Problem

Yabancı dil öğrenimi ve öğretiminde okuma becerisinin diğer dil becerilerine göre farklı bir yeri vardır çünkü okuma becerisi, çocukluk döneminde kazandığımız ve hayatın her döneminde kullanma gereksinimi duyduğumuz bir beceridir. İlk önce okumayı öğreniriz, sonra da öğrenmek için okuruz. Okuma, belli bir çaba göstermeden kendiliğinden gelişen bir beceri değildir. Okuma, öğretilbilir ve geliştirilebilir bir beceridir.

Bu çalışmada Yabancılara Türkçe Öğretimi'nde kullanılan ders kitaplarının okuma becerisini ne ölçüde desteklediği incelenmiştir. Bu bağlamda Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinin okuma metinleri ve etkinliklerinin incelenmesi esas alınmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi Akademik ders kitaplarında yer alan okuma etkinliklerini metin açısından incelemektir. Bu amacı gerçekleştirmek için Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinin okuma metinleri ve etkinliklerinin incelenmesi esas alınmıştır.

Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma etkinliklerinin nasıl ele alındığını belirleyerek bu etkinliklerin nasıl daha etkili olacağını belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlar belirlenmiştir.

- 1- Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı nelerdir?
- 2- Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metinlerinin okuma etkinlikleri nelerdir?
- 3- Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metin sayısının sosyal bilimler, fen bilimleri ve sağlık bilimleri alanlarına göre dağılımı nelerdir?
- 4- Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma etkinliklerinde metin ve görsel ilişkisi nasıldır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde okuma, yazma, konuşma ve dinleme olmak üzere dört temel beceri vardır. Bu dört beceri birbirini destekler niteliktedir. Her bir beceri önemlidir. Okuma becerisi akademik, sosyal, siyasal ve kişisel değerlere sahiptir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde okuma becerisine büyük önem verilmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde TÖMER' de dersler ilk hafta alfabe öğretimi ve harflerin okunuşları ile başlar. Bu nedenle gerek TÖMER'lerde gerekse ilkokullarda öğrenciler okula başlar başlamaz okumanın öğretilmesine büyük önem ve ağırlık verilmektedir. Akademik Türkçe eğitimi ise çok yeni bir alandır, bu alanda okuma becerisine gereken önem verilmelidir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmada çalışma grubu olarak kullanılan Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinin tüm evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinin incelenmesiyle sınırlandırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Dil nedir?

Dil insanlar arasında bir anlaşma vasıtasıdır. Dille ilgili çalışmalara baktığımız zaman dilin bilimsel birçok tanımının olduğu görülmektedir. Bu tanımların her birinde dilin bir özelliği ön plana çıkarılmıştır.

Dil, tarihte insanların iletişim kurmalarını sağlayan en önemli araçtır. İnsanlar dil ile fikirlerini ve hislerini anlatmak için sözcükleri kullanmışlardır. (Türkçe Sözlük, 2005: 526).

Dil, insanların duygu ve düşüncelerini benzer unsurlardan hareketle farklı insan topluluklarına aktarımını sağlayan, farklı yönleri bulunan ileri düzeyde bir anlaşma aracıdır. (Aksan, 1977: 55).

Dil, insanlık için en etkili ve en değerli iletişim aracıdır. Etkili bir iletişim aracı olan dilin çok farklı bir yönü ve çeşitli özellikleri bulunmaktadır. Dili bireylerden, bireylerin oluşturduğu toplumdaki uzak düşünülemez. Yaşayan bir değer olan dilin sanat ve bilimle iç içe bir ilişkisi bulunmaktadır (Aksan, 1998:11). Dil her yönüyle insanoğlunun etrafını sarmalayan bir iletişim türüdür.

Dil bir anda düşünemeyeceğimiz kadar çok yönlü, değişik açılardan bakınca başka nitelikleri beliren, kimi sınırlarını bugün de çözemediğimiz büyüklü bir varlıktır(Aksan, 2000).

Dil, bir toplumun anlaşma vasıtası olduğu gibi aynı zamanda bir kültür taşıyıcısı ve kültür aktarıcısıdır (Özbay, 2002: 15).

Dil, insanlar arasında karşılıklı haberleşme aracı olarak kullanılan; duygu, düşünce ve isteklerin ses, şekil ve anlam bakımından her toplumun kendi değer yargılarına

göre biçimlenmiş ortak kurallarının yardımı ile başkalarına aktarılmasını sağlayan, seslerden örölü çok yönlü ve gelişmiş bir sistemdir (Korkmaz, 2007: 67).

Dil insanlar arasında anlaşmayı sağlayan doğal bir araç, kendisine özgü yasaları olan ve ancak bu yasalar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış gizli anlaşmalar sistemi, seslerden örölmüş toplumsal bir kurumdur (Ergin, 2011).

Dil, “İnsanların keşiflerini, muhakemelerini ve bilgilerini birbirine aktardıkları koca bir kanaldır”(Harris ve Taylor, 2002: 102).

Dil, insanların isteklerini anlatmak, aralarındaki anlaşmayı sağlamak için kullandıkları, seslerden örölmüş sistemdir (Özkan, Esin ve Tören, 2001:3).

En basit şekliyle iletişim aracı olarak tanımlanan dilin, birçok bilim adamı tarafından yapılmış farklı betimlemelerine rastlanmaktadır. Prof. Dr. Berke Vardar Dilbilim Terimleri Sözlüğünde dili, “belli bir insan topluluğuna özgü, çift eklemli sesli göstergeler dizgesi” olarak tanımlamaktadır. (Vardar, 1998, 75).

Dilin yapılmış olan tanımlarından hareketle insan dili bir sistemdir. Dil sözlüdür ve değişkendir. Dil bir iletişim ve bilgi paylaşımıdır. Bu sebeple ikinci bir dil edinimi bireyler ve toplum için oldukça önemlidir. İkinci bir dil ediniminin birçok faydası bulunmaktadır. Unutulmamalıdır ki bir dil bir insan demektir. Sonuç olarak, dil toplumsal bir gerekliliktir.

2.2. Yabancı Dil Öğretiminin Önemi

Yabancı bir dil öğrenmek her şeyden önce yeni bir dünyaya kapılarını açmak, yeni yerler görmek, yeni insanlar ve kültürlerle tanışmak, tanıdık kavramlara ve düşüncelere değişik açılardan bakmak ve benzeri yeni deneyimler edinmektir (Yaylı ve Bayyurt, 2011: 1). Yabancı bir dil öğrenmek ülkeler arasında kültür aktarımı sağlar.

Yabancı bir dil öğrenmenin sadece kültürel manada değil aynı zamanda ekonomik ve uluslararası ilişkiler açısından da ülkelere getirisi vardır. “Bir dilin yabancı dil olarak öğretilmesi o ülkenin uluslararası arenada kendisini tanıtmada önemli bir rol üstlenmektedir” (Eryaman ve Kana, 2012: 147).

Günümüzde ikinci bir dil bilmek büyük bir gereklilik haline gelmiştir. Her alandaki birçok gelişmeyi yakından tanımak amacıyla yabancı bir dil bilmek zorunluluk haline gelmiştir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, günümüzde önemle üzerinde durulan ve hızla gelişmekte olan bir alandır.

Türkçe tarihi çok eskilere dayanan, büyük ve güçlü bir dildir. Geçmiş dönemlerde siyasî, ekonomik, dinî ve kültürel sebeplerden farklı milletlerden Türkçeyi öğrenme yönünde talepler olmuştur. Bugün de yabancı dil olarak Türkçe öğretimine olan talep gözle görülür şekilde artmıştır. Bu durumun sonucu olarak, dünyanın dört bir tarafında ve Türkiye’de, Türkçe öğretmek amacıyla açılan kurumlarda, farklı milletlerden insanlar Türkçe öğrenmektedirler (Yılmaz Atagül, 2016b: 373).

“Yabancı Dil Olarak Türkçe eğitimi ülkemizde son zamanlarda önem kazanmaya başlayan bir alandır. Özellikle Avrupa’da ve Türk cumhuriyetlerinde Türkçeye karşı olan ilginin sonucu olarak, bu alanda tartışma ve araştırmaların hızlandığı gözlemlenmiştir.” (Yaylı ve Bayyurt, 2011: 1).

Türkçe öğretimi bir süreçtir. Bu süreçte çeşitli yöntem ve teknikler kullanılmaktadır. Tarihte çok farklı yazılı kaynaklar bulunmaktadır. Bu kaynaklar incelendiğinde Türkçenin çok eski zamanlara kadar uzandığı görülmektedir (Biçer, 2012).

Tarih boyunca Türklerin başka milletlerle gerek ticari gerekse sosyal çok fazla ilişkisi olmuştur. Bu durum diller arası ilişkiye de yansımıştır. Türkçe en fazla öğretilen ve öğrenilen dillerden biri durumuna gelmiştir.

“Dünyada geniş coğrafyada konuşulan diller arasında önemli bir yeri olan Türkçenin ana dil olarak kullanıldığı ülkelerin başında Türkiye gelmektedir. Gerek Türkiye içinde gerekse Türkiye dışında Türkçenin yabancı dil olarak öğretimini üstlenen kurum, kuruluş ya da merkezler bulunmaktadır” (Göçer ve Moğul, 2011: 801).

Türkçenin ilerleyen dönemlerinde de yurt içinde ve yurt dışında birbirinden değerli pek çok dil bilgisi, sözlük, konuşma kılavuzu, öğrenme seti türünde kitapların yazıldığı bilinmektedir. Türkçenin öğrenimi ve öğretimi ile ilgili bütün bu çalışmalar, ait oldukları dönemlerde, bir taraftan hedef kitleler arasında iletişimi kolaylaştırır; diğer taraftan da Türkçenin öğrenimine, öğretimine ve yayılmasına da ciddi katkı sağlar. Ancak Türkçenin öğretimi ile ilgili çalışmaların büyük bölümünde; hedef kitlenin / öğrenenin dil yeterliğinin, ana dilinin, lehçesinin, zekâ durumunun, yaşının,

cinsiyetinin, öğrenme stiline, kültürel düzeyinin, kaygılarının, motivasyonlarının ve tutumlarının pek dikkate alındığını söylemek mümkün değildir.

Oysa Türkçe öğrenmek isteyen hedef kitlelerin uyukları, ana dilleri, lehçeleri, yaşları, öğrenme stilleri, amaçları, görevleri; onlarla ilgili olarak hazırlanan kitaplar (ders kitapları, konuşma kılavuzları, sözlükler), eğitsel materyaller, eğitim öğretim sırasında uygulanacak yöntem ve teknikler başarıyı önemli ölçüde etkilemektedir (Alyılmaz, 2010, s. 728-749).

Türkçe öğrenmek isteyen insan sayısı her geçen gün artmaktadır. Bu isteğin gerçekleşmesi önemlidir. Ancak Türkçe öğretimi henüz arzu edilen seviyede değildir (Alyılmaz, 2010). Yabancılara Türkçe öğretimi konusunda ders materyalleri her geçen gün daha da iyi ve kaliteli olmaktadır. Ancak yapılan araştırmalar sonucunda Türkçe öğretiminde bir program yetersizliğinin varlığı söz konusudur (Albayrak, 2010; Bölükbaş, 2011; Demirci, 2015; Kara, 2010; Karababa, 2009).

2.3. Dil Öğretimi Becerileri

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dört temel dil becerisi vardır. Bu dört temel beceri okuma, yazma, dinleme, konuşmadır.

Türkçe öğretiminin temel amacı, öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini geliştirmektir (MEB, 2006). Dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri, dilin temelini oluşturmaktadır.

Dört temel dil becerisinde olan Okuma, dili aktaranlar ve dili öğrenmek isteyen bireyler arasında köprü işlevi görür. Okuma becerisine yönelik birçok değişik tanım bulunmaktadır.

Okuma, kelimeleri duyular aracılığı ile alma, aklın süzgecinden geçirip anlam kazandırma, yorumlama, sembollerle iletişim kurma ve kurulan iletişime karşılık verme becerisidir (Özdemir, 1998, s. 9; Yağcıoğlu ve Değer, 2002, s. 34).

Okuma becerisinin birçok farklı tanımı bulunmaktadır. Bu tanımlar göz önüne alındığında okumanın çok önemli bir dil becerisi olduğu ve çok farklı değerler taşıdığı görülmektedir. Okuma becerisinin birden fazla amacı bulunmaktadır. Hızlı ve doğru okumak, okuduğunu anlamak, okumanın bireye keyif vermesi ve diğer dil becerilerine destek (Akyol ve Temur'dan aktaran Yaşar ve Aktay, 2015:6).

Okuma becerisi, Özbay'a göre " Beş duyu organımızdan biri olan gözün algıladığı simgelerin beyne iletdikten sonra yorumlanması ve anlam kazanmasıdır. Bilişsel ve zihinsel sürecin birleşmesiyle ortaya çıkan bir bilişsel harekettir." (Özbay, 2007: 4)

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dört esas beceri bulunmaktadır. Yazma, konuşma ve dinlemede olduğu gibi okuma becerisinin önemi de oldukça fazladır. (Erdem vd., 2015).

Okuma becerisinin birçok beceriyi içinde barındırdığı bilinmektedir. Diğer dil becerileri içinde okuma becerisi akademik anlamda daha fazla önem arz ettiğinden, Türkçe öğrenmek isteyen bireylerin en fazla dikkat ettikleri beceri durumundadır. Bu bağlamda, bireylerin okuma becerisini etkileyen çok sayıda unsur vardır. Öğrencilerin bu unsurları bilmesi ve bu durumu değerlendirmeleri düşünülmektedir.

Yabancı dil öğretiminde yazma en önemli becerilerden biridir. Çünkü kişinin yabancı dile ne kadar hâkim olduğu yazma becerilerine bakılarak ölçülebilir. Anlamlı, anlaşılabilir yazabilmek için kişinin okuduğunu, duyduğunu anlayabilmesi, dilbilgisi kurallarını kullanabilmesi ve kendini ifade edebilecek kelime hazinesine sahip olması gereklidir.

Günlük hayatın yanı sıra araştırmalarda, eğitimde, bilimde ve birçok alanda yazılı iletişimi sağlayan yazma, yabancı dil öğretiminde çok mühim bir yere sahiptir. Kişinin dile ne kadar hâkim olduğu, konuşma ve yazma becerisini ne kadar geliştirdiğine bağlıdır. Yazma dilbilgisi, imla kuralları, kelime hazinesi gibi birçok alanı bünyesinde barındırdığı için hata yapmaya çok açık bir beceri alanıdır. Öğrenciler dört temel beceri arasında en çok yazarken enerji harcarlar (Schiller 1954).

Yazma, düşünceleri, yaşantıları, gözlemleri kurgusal bir bütünlük içinde temellendirerek dile getirme becerisidir (İpşiroğlu, 2007: 23-24). Yazma, duygu ve düşüncelerin insanlara aktarılabilmesi için gerekli olan simgelerin anlam kazandığı, kazanılan anlamın karşıya iletiildiği bir iletişim sürecidir (Akyol, 2010).

Özdemir'e (1991: 121) göre, yazma, konuyu seçme ve sınırlandırma, bir amaca bağlama, söyleyecekleri belirleme, belirlenen düşünceleri bir plana bağlama, planı yazıya dönüştürme gibi birbirine bağlı bir dizi düşünsel etkinlikten oluşur.

A.Raimes' e (1983: 4) göre, insanların konuşabildiği dili öğrendiği ifadesi gerçeği

yansıtmamaktadır. Nitekim her insan kendi dilinde öncelikle konuşma becerisine hâkim olur. Yazma becerisine de sonradan okul yoluyla hâkim olur. Yazma becerisine hâkim olabilmek için dilin dil bilgisel yapısını bilmek ve sözcük ve cümle seçiminde dikkatli olmak şarttır.

Yabancı dil öğrenme sürecinde yazmanın çok sayıda görevi bulunmaktadır. Anlama ve anlatmanın gerçekleşebilmesi için yazma becerisinin önemini kavramak gerekir.

Konuşma; insan hayatını doğrudan etkileyen, kişinin diğer bireylerle sağlıklı bir şekilde iletişim kurmasını sağlayan, insanı diğer canlılardan ayıran ve onu farklı kılan bir beceridir. Konuşma becerisi, diğer becerilerden farklı olarak insanların günlük hayatta kullanımına en çok ihtiyaç duydukları beceridir.

Konuşma bir iletişim ve aktarım yöntemidir. İnsanın biyolojik ve bilişsel gelişimiyle doğru orantılı olarak bu davranışı da gelişir. Konuşma davranışı en doğal olarak sergilediğimiz dil yeteneğimizdir ancak bu davranışın da kendi içinde oluşmuş bir sistemi ve otomatik olarak uygulanan belirli bir yapısı vardır (Köksal ve Pestil, 2014: 297-298).

“En yalın anlamıyla kişiler arasında bilgi, duygu, düşünce, istek ve hayallerin aktarılması anlamına gelen iletişim, toplum içinde yaşayan insanın, kendisini doğru, güzel ve etkili bir şekilde anlatabilmesi için mutlaka gerekli olan bir süreçtir” (Temizyürek, Erdem ve Temizkan, 2013: 1).

Dilin temel işlevi bireyler arasında iletişimi sağlamak olduğu için Türkçe eğitiminin en önemli amaçlarından biri de bireyin anlatma becerilerini (konuşma ve yazma) en üst seviyeye çıkarmaktır (Özbay ve Çetin, 2011: 156). Bu çerçevede konuşma, yazmadan farklı olarak hayatın her alanında kullanılan önemli bir ihtiyaçtır.

Öyle ki Türkçe öğrenen bireylerin dinleme, okuma ve yazma becerilerini kendi ülkelerinde geliştirme imkânları, konuşma becerisini geliştirme imkânlarından daha fazladır. Bu bağlamda öğrencilerin konuşma becerisi dışındaki diğer üç beceriyi (özellikle dinleme becerisini Türk kanallarının etkisiyle) rahatlıkla geliştirebileceklerini söylemek mümkündür (Boylu ve Çangal, 2014).

Dinlemeye ilişkin alanyazında çok farklı tanımlar yapılmıştır.

“Dinleme etkinliği, dilin dört işlevinden en çok kullanılanıdır. Dinlemek aynı zamanda bir iletişim kurma yoludur. Dinlemek, işitmekten farklı bir etkinliktir.

Dinleme, belli bir amaç doğrultusunda yapılan, öğrenilmesi gereken bir beceri olarak karşımıza çıkar. Dinleme bir yönüyle kişinin tercihinine bağlı olarak, seçerek ve isteyerek algıladığı sesler bütünü olduğundan, bunda seçicilik söz konusudur.” (Aktaş ve Gündüz 2004: 247).

Karagündüz (2010) ise dinleme becerisini bilişsel, duyuşsal, devinişsel, fiziksel, fizyolojik, eğitsel, sosyal boyutları olan çok yönlü bir olgu olarak ele almıştır. Yine dinlemenin, içinde bilişsel ve duyuşsal özellikleri olan karmaşık bir süreç olduğunu da eklemiştir.

Dinleme, ilk kazanılan ve gündelik dilde en çok işlenen dil becerisidir. Bu özelliği nedeniyle önemlidir. Dinleme, diğer dil becerilerinin kazanılmasında da anahtar beceri niteliğindedir.

Dil, anlama ve anlatma becerileri aracılığı ile iletişim sürecini gerçekleştirmektedir. Anlama becerileri, dinleme ve okuma; anlatma becerileri ise konuşma ve yazmadır. Dil becerilerinin içinde dinlemenin özel bir yeri vardır; dinleme, dil yetisinin dil becerisine dönüştüğü ilk adımdır. Henüz anne karnında dinleme becerisini kullanmaya başlayan birey, ana dilinin ilk sözcüklerini dinleme becerisi ile öğrenmekte, yaşam boyu da en çok bu dil becerisini kullanmaktadır (Özbay, 2007).

Birey henüz anne karnındayken doğacağı dünyayı dinleme becerisi ile tanımaya başlar, yaşama dönük ilk bilgilerini, anadilini dinleme becerileri aracılığıyla öğrenmektedir (Sever, 1997).

Çocuğun ilk ana dili etkinliği dinlemedir ve çocuk okul öncesi dönemde öğrendiklerinin büyük bir kısmını bu yolla kazanır (Özdemir, 1987: 166).

Günlük hayatımızda sıkça kullandığımız dinleme “doğuştan gelen bir dürtü olmasının yanı sıra bir iletişim becerisidir” (Gürel ve Tat, 2012: 296).

Yazma ve okuma dil becerisi, bireylere sıklıkla okul eğitimiyle verilirken, dinleme “annenin karnında başlar, doğumla birlikte gelişir ve diğer dil becerilerine zemin olur” (Güneş, 2014: 80).

Dil becerilerinden okuma ve yazma, çocuklara genellikle örgün eğitimin başlamasıyla birlikte öğreilmeye başlarken dinleme “doğum öncesi anne karnında başlamakta, doğumdan sonra giderek gelişmekte ve diğer öğrenme alanlarına temel oluşturmaktadır” (Güneş, 2014: 80).

Dinleme işitmeyle başlayan ve anlamlandırmayla sonlanan bir süreçtir.

Tanımların ortak özelliklerine bakıldığında dinlemenin işitmeyle başlayan ve anlamlandırmayla sonlanan bir süreç olduğu görülmektedir. Kantemir (1997: 12)

Dinlemeyi etkileyen birçok faktör vardır. Özbay'a göre (2014: 157-174) dinlemeyi etkileyen unsurlar şunlardır:

“1. Dinleyiciden kaynaklı çeşitli unsurlar (zekâ, duyma, dinlemenin önemini bilme, konuyla ilgilenme, dikkat düzeyi, amaç, dilin işleyişine hâkimlik)

2. Konuşmacıdan kaynaklı unsurlar

3. Sunumun içeriği

4. Dinleme mekânı

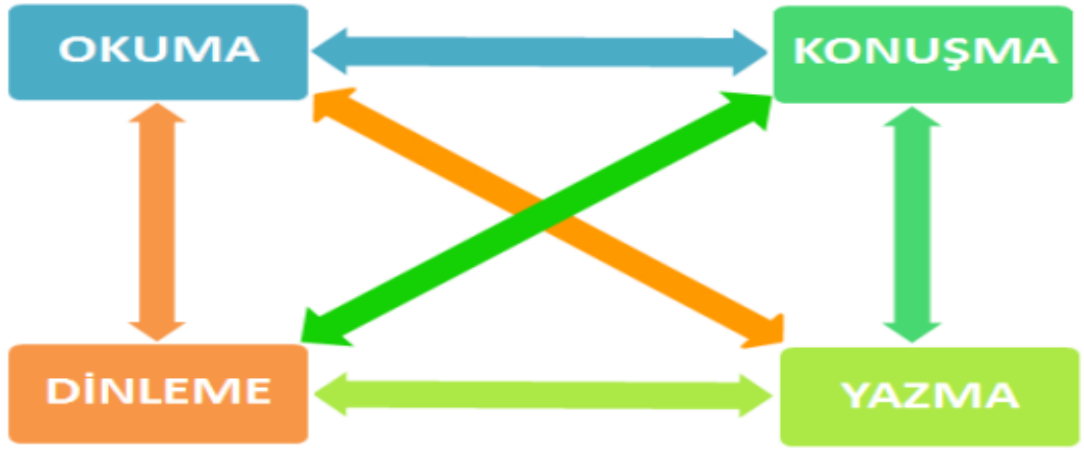
5. Dinleme süresi

6. Dinleme-Anlama hızı.”

Aşılıoğlu'na (2009) göre dinleme becerisine ilişkin bazı engeller bulunmaktadır. Bunlar: Dinleyiciden kaynaklanan, dersin hedeflerinin farkında olamama, konu üzerine dikkati toplayamama, konuya ilgi duymama, dinleme sırasında kişisel sorunlara odaklanma, anlatılan her şeyi not almaya çalışma, ders süresini hayal kurarak geçirme, konunun kavranması için gerekli olan ön bilgilere sahip olmama ve güdülenme eksikliği gibi başlıklar altında toplanabilir.

Şahin (2009)'e göre ise öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyi dinleme becerilerini etkilemektedir. Dinlemenin kullanılan farklı öğretim teknikleriyle etkin hale getirilmesi ve böylece öğrencilerin dinleme farkındalıklarının artırılması, akademik ve sosyal yaşamda başarılı olmaya katkı sağlayacaktır.

Dil öğretim becerileri arasında bir ilişki söz konusudur. Kaynaklardaki bilgilere göre dört dil becerisi arasındaki ilişki Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. Temel dil becerileri arasındaki ilişki

2.4. Okuma nedir?

Okuma çocukluk döneminde kazandığımız ve hayatın her döneminde kullanma gereksinimi duyduğumuz bir beceridir. Bu sebeple okuma becerisi oldukça önemlidir. Okuma, bugüne kadar çok sayıda araştırmamanın konusu olmuştur.

Yalçın (2006: 60) da, bilgilerimizin %80'ini okuma yoluyla edindiğimizi vurgulamaktadır. Okuma becerisi ile ilgili çok sayıda tanım yapılmıştır.

Okuma, kelimeleri bilişsel yolla algılama, algılananları anlama ve kavrama sürecidir (Özdemir, 1998, s. 9; Yağcıoğlu ve Değer, 2002, s. 34).

Okuma birçok farklı değere sahiptir. Okuma becerisinin çok farklı amacı ve önemi bulunmaktadır. Okumanın doğru okuma, hızlı okuma, anlayarak okuma ve okuduğunu yorumlama gibi amaçları vardır. Bu amaçların varlığı okumanın önemini daha da artırmaktadır. Okuma aynı zamanda yazma becerisini de destekleyen bir beceri alanıdır (Akyol ve Temur'dan aktaran Yaşar ve Aktay, 2015:6).

Okuma, bir yazmadaki simgeleri anlama ve anlamlandırma etkinliğidir. Okuma, zihinsel yanı çok büyük, motor yanı az bir psiko-motor beceridir. Okuma esnasında, beyin ve göz birlikte çalışır. Beyin, okunan kelimeleri anlamak üzere beyin hücrelerinin çoğunu aktif hale getirir. Dile ait simgelerin anlam kazanması için, farklı fikirlerin üretilebilmesi için, sorunlara çözümler üretilmesi gibi durumlarda beyin ve göz birlikte hareket etmektedir (Yangın ve Tosunoğlu'ndan aktaran Şengül ve Yalçın, 2004).

Çoğu yabancı dilin öğretiminde olduğu gibi Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de okuma becerisi oldukça önemlidir (Erdem vd., 2015).

2.4.1. Okuma-yazma dil beceri ilişkisi

Dört dil becerisi birbiriyle oldukça yakın ilişki içerisindedir. Okuma da yazmayla yakın bir ilişki içindedir. Bireyler, okuma ve dinleme ile dışımızdaki yaşamı anlayıp anlamlandırır; yazma ve konuşma becerisiyle de duygu ve düşünceleri farklı insanlara aktarır. Okuma, dilimizi var eden sembollerin, zihin tarafından işlenmesi ve anlam kazanması sürecidir. Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğünde okuma, “bir yazıyı oluşturan harf ve sembolere bakıp bunları çözümlene veya seslendirme; yazılan bir metnin aktarmak istediği mesajı öğrenme” olarak tanımlanmaktadır.

Yabancı dil öğretiminde okuma, ana dil öğretiminde olduğu gibi, her şeyden önce amaca yönelik bir aktivitedir; amaç anlamaktır. Okuma, dikkatin, hafızanın, algılama sürecinin, kavrama sürecinin düzenli bir şekilde aktif olduğu bir işlemdir.

Yabancı dilde okuma becerisi genellikle bireyin kendi kendine kazanabileceği bir beceri olarak algılanmıştır. Bu yüzden geleneksel okuma, öğretmen merkezli bir anlayışla yapılmaktadır.

Yabancı dil dilin öğretiminde, okuma becerisinin her yönden desteklenmesi ve geliştirilebilmesi önemlidir.

Okuma becerisi farklı dil becerilerine göre özellikle akademik olarak çok önemli bulunduğu için, yabancı dil olarak Türkçeyi öğrenen bireylerin en fazla değer verdikleri beceri olarak görülmektedir. Bu anlamda, bireylerin okuma becerisini etkileyen unsurların farkında olmaları ve okuma becerilerini bu doğrultuda kontrol altına almaları ve bu hususta bilgilendirilmeleri yerinde bir karardır. Mesela, bireylerin okuma becerisini geliştirmek için öğrenilen dilde genel olarak yeterli olabilmesi açısından, geniş ve etkili okuma etkinliklerinden fazlasıyla faydalanmalarını sağlamak önemlidir. Bu durum gerçekleştiği takdirde bireyler sınıf içinde öğretici kontrolünde okumayı geliştirebilecekler, hem de okul dışında öğrendiklerini becerilerini uygulama şansı bulacaklardır (Razı ve Razı, 2014, s. 390).

“Yazma; düşüncelerin, duyguların yazılı simgelerle iletilmesi sürecidir”(Yangın, 1999: 88). Farklı bir ifadeyle, “yazma dilin, sembollerle aktarılması durumudur” (Adalı, 2003: 30).

Yazmayı Arıcı ve Urgan (2017) duyguların ve düşüncelerin yaşanmışlıkların aktarıldığı bir süreç; Göçer (2016) insanın duygusunu ve düşüncesini, hayalini ve izlenimini tecrübelerini vs. kaleme alıp, kâğıda aktarması olarak tanımlar.

Yazı, insanların birbiriyle iletişim kurmak için kullandıkları dil denen sistemi belli işaretlerle belirleyen ikinci bir sistemdir. Bu bağlamda yazı, sözün resimleştirilmiş biçimidir (Özbay, 2007). Yazma becerisi dört temel dil becerisi zincirinin son halkasıdır (Demirel ve Şahinel, 2006).

Yazma becerisi Türkçe eğitiminde anlatma becerileri içerisinde yer almaktadır. Yabancı dil öğretiminde yazma, dinleme ve okuma becerilerine kıyasla daha sistemli bir çalışma gerektirmektedir. Zira öğrencilerin bilgileri önce “alma”sı daha sonra “aktarma”sı gerekmektedir. Bu sebeple yabancı dil öğretiminde yazma becerisinin diğer becerilerin gelişmesi ile ortaya çıktığını söylemek mümkündür.

İnsanların önce anlama becerileri ardından anlatma becerileri gelişmektedir. Çünkü anlamadığımız bir şeyi anlatmak mümkün değildir. Okuma anlama becerisi iken yazma anlatma, yazarak kendini ifade etme biçimidir.

Okuma ve yazma becerisi kendi kendine ortaya çıkmaz ya da anne karnında gelişmeye başlamaz. Okuma için materyaller gerekir. Bu materyallerdeki sembolleri çözmek ve anlamak için de bir eğitimcinin yol göstermesi gerekmektedir. Yazma ise okumaya göre daha çok yeterlik isteyen bir beceridir. Yazma becerisi için alfabenin ve yazı sembollerinin öğrenilmesi hem de anlamadan sonra ortaya çıkan anlatma sürecinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda yazma becerisinin oluşması ve gelişmesi için bir eğiticinin varlığı gerekli görülebilir. Yazma eylemine başlamadan önce ayrıca bir dizi hazırlık yapmak (konu, amaç, tür seçimi vb.) ve yazılacak metni ya da olayı planlamak gerekmektedir. Yazma, temel dil becerilerinin eğitiminde değerlendirme yapma ve dönüt düzeltme işlevi üstlendiğinden doğru ve etkili yazılı anlatım becerisi kazandırmak dil eğitimi sürecinde hassasiyet gösterilmesi gereken bir konudur. Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yazma becerisinin geliştirilmesi için eğitimcilerin daha itinalı davranması gerekmektedir. Zira yazma becerisi diğer dil becerilerine göre daha zor kazanılan bir beceridir.

Yazı yazmak, belli bir birikim ve bilgi isteyen zor bir uğraştır (Yalçın, 1998: 149).

Diğer dil becerilerine göre daha zor kazanılan yazmaya ilişkin öğrencilerin duygu ve

düşüncelerini ifade etmelerinde yaşadıkları sorunlar, bu becerinin geliştirilmesindeki eksikliklere işaret etmektedir (Temizkan ve Yalçınkaya, 2013; Uygun, 2012).

Okuma ve yazma sonradan oluşan ve gelişen, geliştirilmesi için bir eğiticinin varlığına ihtiyaç duyulan iki farklı dil beceri alanıdır.

2.4.2. Okuma-dinleme dil beceri ilişkisi

Anlama becerileri okuma ve dinleme olmak üzere ikiye ayrılır. Bireylerin hayatı dünyayı algılaması ve algıladığını anlamlandırması açısından bu beceriler önemli bir paya sahiptir.

Yazılı veya sözlü bir mesajın tam olarak anlaşılması adına okumanın kurallara uygun olarak yapılması ayrıca sözel ifadenin dikkatli olarak dinlenmesi gereklidir. Ayrıca okuma ile dinleme becerilerinin geliştirilmesi birlikte çalışmalarını gerekli duruma getirir. Dinlemenin çeşitli etkinlikleri okumayı, okumanın çeşitli etkinlikleri de dinlemeyi birleştirir, bütünleştirir ve geliştirir. Dinlemenin, beş duyu organımızdan biri olan kulağımızla yaptığımız bir tür okuma becerisi sayıldığı da söylenmektedir (Göçer, 2007: 19).

Okuma ve dinleme becerileri anlama becerisidir. Bu becerilerin anlama olarak nitelendirilmesinin fizyolojik bir tarafı da vardır. Dil becerilerinin tamamı incelendiğinde beyin ile bağlantısı olduğu, bireyin okumasını sağlayan merkezin de beyinde yer aldığı saptanmıştır (Chermak ve Musiek, 1997; Akt. Girgin, 2006, s.20).

Okuma becerisi oldukça karışık bilişsel bir süreçtir. Bireyle, okuma yoluyla farklı tecrübeler edinir ve edindiği tecrübeleri amaca uygun şekilde kullanır. Bu durum bireyde hazza sebep olur (Calp, 2005: 81).

Okuma becerisi bireylerin sözcük haznesini geliştirir, okuma yoluyla birçok sosyo-kültürel faktörleri hatta atasözleri ve deyimleri bile öğrenebilirler (Yılmaz Atagül, 2016a: 87).

Bireyin hayatında ilk kazandığı ve hayatının geri kalanında en çok kullandığı dil becerisi dinlemedir (Özbay, 2012; Coşkun, 2007; Lundsteen, 1979; Yalçın, 2002; Makodia, 2009; Cemiloğlu, 2004; Robertson, 2008; Göğüş, 1978; Buzan, 2006).

Bireylerin yaşamları boyunca bilgi edinmek için en çok yararlandığı beceri dinlemedir. Yapılan araştırmalara göre bireylerin, beraber geçirdikleri zamanın

hemen hemen % 42'sini dinlemeye ayırdıkları, okuldaki öğrencilerin okul boyunca günde 2,5 ile 4 saat arasında arkadaşlarını ve öğretmenlerini dinledikleri tespit edilebilmiştir (Arıcı, 2018, s. 12).

Dinleme ve okuma becerileri, bir paranın iki yüzü gibi düşünülebilir. Bu iki becerisi de dilin kullanım alanı için çok önemlidir ve dilin kullanım alanına dahildir. Bu becerilerin iletişim kurma, kurulan iletişimi kuvvetlendirme bakımından avantajları vardır. Dinleme becerisinde, konuşan bireyin jest ve mimiklerinden hareketle konuşulanı anlamlandırma, konuşan bireyi durdurma ve konuşana ucu açık olmayan konuşma konularıyla ilgili soru sorma; okumada ise durma, okunana tekrar dönme ve anlaşılamayanı tekrar okuma vb. gibi avantajlar bulunmaktadır. Okuma ve dinlemenin bize sağladığı bu faydalar benzerlik göstermektedir. Bu sebeple bu becerileri geliştirmek için yaptığımız her türlü etkinlik birbirini destekleyecektir. Çünkü bu beceriler anlama süreciyle doğrudan ilgilidir. (Özbay, 2009, s. 60).

2.4.3. Okuma-konuşma dil beceri ilişkisi.

Okumanın diğer dil becerileriyle yakın ilişki içerisinde olduğu düşünülmektedir. Birey, okuma ve dinleme ile dış dünyayı algılar ve algıladığını anlamlandırır; yazma ve konuşma becerisiyle de duygu ve düşüncelerini diğer insanlara aktarır. Farklı bir ifadeyle okuma ve dinleme anlama, yazma ve konuşma anlatma becerisidir.

Okuma, ses organları ve göz aracılığı ile algılanan şekiller dizisinin beyin tarafından değerlendirilmesi (Özbay, 2007, s. 4)

Okuma, konuşma için temel bir gerekliliktir. Okuma ile konuşma becerisi birbirini tamamlar niteliktedir. Okuma, konuşmayı telaffuz vb. birçok yönden etkiler.

Konuşma becerisinde çeşitli sebeplerden kaynaklanan bozukluklar vardır bunların giderilmesinde kullanılan yöntemlerden birisi de okuma metinleri ile yapılan diksiyon etkinlikleridir.

Descartes'in "Kaliteli kitapları okumak, bu kitapların yazarıyla tanışmak ve konuşmak gibidir." İki beceri arasındaki ilişkiyi destekler niteliktedir. İki beceri arasındaki ilişki oldukça kuvvetlidir. Okuma yetersiz olursa konuşma becerisi de yetersiz hale gelir.

2.5. İlgili Araştırmalar

Yabancılara Türkçe öğretimi henüz yeni bir alandır. Buna rağmen bu alanla ilgili çalışmaların varlığı yadsınamaz bir gerçekliktir. Ancak alanyazın taraması yapıldığında özellikle Akademik Türkçe ders kitapları üzerine yapılmış çalışmaların sayısının az olduğu görülmektedir. Bu alanla ilgili yapılmış bazı çalışmalar örnek verilebilir.

Nahide İrem AZİZOĞLU, Tuğba DEMİRTAŞ TOLAMAN, Feride İDİ TULUMCU'nun “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akademik Yazma Becerisi: Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri “ adlı makalesinde akademik anlamda yazma becerisinde karşılaşılan sorunlar ele alınmıştır

Azizoğlu, Tolaman ve Tulumcu'ya göre, Türkiye'de yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenci sayısı sürekli artış göstermektedir. Yabancı uyruklu öğrenciler Türkçe Öğretim Merkezleri'nde yaklaşık bir sene öğrenim görürler ve sonra kendi bölümlerindeki öğrenimlerine devam ederler. Fakat öğrencilerin bu sürede dört temel dil becerisi olan okuma, yazma, dinleme ve konuşmayı etkili olarak kullanmaları ve üst seviyeye varabilmeleri oldukça zor bir durumdur. Öğrenciler bilhassa anlatma becerilerinde problem yaşamaktadırlar. Alanyazındaki dokümanlar incelendiğinde, öğrencilerin çoğunun yazma becerisinde sıkıntı yaşadığı bilinmektedir. Özellikle lisansüstü düzeyde öğrenim gören öğrencilerden akademik metinleri okumaları, anlamaları ve özgün konularda kendi akademik metinlerini üretmeleri beklenmekte fakat öğrencilerin hem temel düzeyde yazma becerisini kullanmada sorun yaşadıkları hem de akademik yazmada istenen düzeye ulaşamadıkları bilinmektedir. Bu sebeple lisans ve lisansüstü öğrenim görecekt olan öğrencilerin akademik yazma konusunda farklı bir eğitim almaları mecburiyeti geldi. Yapılan araştırmada Sakarya Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi'nde çalışan okutmanların bakış açısıyla yabancılara Türkçe öğretimi alanında akademik yazma konusunda yaşanan problemler ve problemlere için çözüm önerileri esas alınmıştır. Araştırmada yöntem olarak fenomenoloji belirlenip, görüşme tekniği, veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Ulaşılan veriler incelenmiş, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin akademik yazma eğitiminde birçok farklı problem yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu problemler ders kitabı, kullanılan materyaller öğrencilerden kaynaklanan sorunlar ve sınav sisteminin oluşturduğu sıkıntılardır.

Vedat Ekmekçi, Türkçenin yabancı dil olarak Öğretiminde Akademik Okuryazarlık Öğretimine Yönelik bir Eylem Araştırması hakkında doktora tezi hazırlamıştır. Çalışmada eylem araştırması yöntemi kullanılarak yapılan materyallerin kullanılması esas alınmıştır. Bu çalışma, sistemli inceleme yöntemiyle desenlenmiştir. Çalışmada araştırma konusu ile çok sayıda makaleler, tezler taranmıştır. İncelenen dokümanların yöntem ve teknikleri, uygulama süresi, konusu, türü, senesi, çalışma grupları, uygulama süresi, veri toplama araçları, sonuçları ve önerileri incelenmiştir.

Gürkan Moralı, Gazi TÖMER Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe 1 ders kitabındaki okuma etkinliklerini çeşitli açılardan inceleyerek "Uluslararası Öğrencilere Yönelik Akademik Türkçe Okuma Metinlerinin ve Etkinliklerinin Değerlendirilmesi: Bir Doküman İncelemesi" adlı makale hazırlamıştır. Makalede, doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada çeşitli bulgular elde edilmiştir. Bulgulara göre Akademik ders kitabındaki bölümlerde okuma metinlerinin dağılımı değişkenlik göstermektedir. Kitabın bölümleri incelendiğinde bölümler arası fark olduğu ve bu farkın önemi tespit edilmektedir. Okuma metinlerinin alanlara göre dağılımı değişkenlik göstermektedir. Akademik Türkçe 1 ders kitabında sosyal bilimlere ait metin sayısının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Sosyal bilimlere ait metin sayısının fazla, sağlık bilimlerine ait metin sayısının az olduğu görülmüştür. Verilerin sonucuna göre Akademik ders kitabının, sosyal bilimler alanında öne çıktığı tespit edilmiştir.

DEMİR, Dursun yabancı dil olarak Türkçe öğrene öğrencilerin akademik Türkçede ihtiyaç duydukları hususları ve yaşadıkları problemleri tespit etmek amacıyla "Uluslararası Öğrencilerin Akademik Türkçe İhtiyaçları" adlı doktora tezi çalışması hazırlamıştır. Çalışmada karma bir desen tekniğiyle öğrenci ve öğretmenlere anket uygulanarak nicel veriler, yarı yapılandırılmış öğrenci görüşmeleri tekniğiyle de nitel verilere ulaşılmıştır. Çalışmanın örneklemini Türkiye'deki 54 farklı üniversitede lisans ve lisansüstü öğrenim görmekte olan 697 uluslararası öğrenci ile 15 farklı üniversitede uluslararası öğrencilere lisans ve lisansüstü eğitimi vermekte olan 203 öğretim elemanı oluşturmuştur. Çalışmada toplam 900 örneklem yer almıştır. Çalışma sonucunda elde edilen nicel veriler Sosyal Bilimler İstatistik Programı (IBM SPSS 20) ile nitel veriler ise betimsel ve içerik analizi teknikleri ile analiz edilmiştir. Çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Öğrenciler derslerde en fazla dinleme becerisini

kullanmaktadır. Öğrencilere göre başarılı olmak en için önemli etkinlikler anlamaya dayalı etkinliklerdir. Öğrencilerin en fazla sorun yaşadığı beceri ise yazma becerisidir. Lisansüstü öğrencileri, dinleme, yazma ve konuşma becerilerinde lisans öğrencilerine göre daha çok zorluk yaşadığı tespit edilmiştir. Konuşma becerisinde Fen Bilimlerinde okuyan öğrenciler Sosyal Bilimlerdeki öğrencilere göre daha fazla zorlandığı gözlemlenmiştir. Farklı dillere ait öğrenciler dört dil becerisinde, Türk dillerine ait öğrencilere göre daha çok güçlük çekmiştir. Öğrenciler zamanla tecrübe edindikçe dinleme becerilerinin geliştiği gözlemlenmiştir. Çalışmada, öğrencilerin ve öğretmenlerin yapılan ankete verdikleri cevaplar arasında büyük miktarda benzerliğin olduğu görülmüştür. Bu duruma rağmen, öğretmenler dil becerilerini kullanırken yabancı öğrencilerin kendi beyanlarından daha fazla güçlük çektiğini ifade etmektedir. Bu çalışmanın alanı geliştirmeye yönelik katkısının olacağı düşünülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman incelemesi yöntemine başvurularak gerçekleştirilmiştir. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 217). Yıldırım ve Şimşek’e (2013) göre doküman incelemesi nitel araştırmalarda tek başına kullanılabilir. Bu çalışmada, araştırmanın doğası gereği doküman incelemesi tek başına yeterli görülüş ve herhangi bir başka yöntemden yararlanılmamıştır.

Bu çalışmada Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe setlerinde bulunan okuma metinleri ve etkinlikleri incelenmiştir. Nitel araştırma olan bu çalışma, Erciyes Üniversitesi TÖMER’de çalışan uzmanların da görüşleri alınarak desteklenmiştir.

3.2. Çalışma Materyali

Araştırmanın evreni yabancı öğrenciler için hazırlanan Akademik Türkçe setleridir. Araştırmanın örneklemi Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setleridir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman incelemesi yöntemine başvurularak gerçekleştirilmiştir. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 217). Yıldırım ve Şimşek’e (2013) göre doküman incelemesi nitel araştırmalarda tek başına kullanılabilir.

3.4. Araştırma Sürecinin İşleyişi

Araştırma sürecinin tamamlanması toplam 24 ay sürmüştür. Araştırmanın ilk 6 ayında konu ile ilgili literatür taraması yapılmış ve elde edilen bulgular çerçevesinde çalışmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuş ve yazıya dökülmüştür. Araştırmanın 6-18 ayında verilerin toplanması için Oxford'un (1990) dil öğrenme stratejileri sınıflamasına yönelik kontrol listeleri oluşturulmuş ve ders kitaplarında yer alan okuma etkinlikleri bu listeye göre incelenmiş ve bulgulara ulaşılmıştır.

Bunu yanı sıra bulgular yazıya geçirilmiştir. Araştırmanın son 6 ayında ise elde edilen bulgulara ilişkin yorumlar yapılmış ve bulgulardan yola çıkarak araştırmanın sonuç ve tartışma bölümü oluşturulmuş ve öneriler kısmına yer verilmiştir.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde doküman incelemesi yöntemine başvurularak gerçekteşirilmifitir. "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar" (Yıldırım ve şimşek, 2013, s. 217). Yıldırım ve şimşek'e (2013) göre doküman incelemesi nitel araştırmalarda tek başına kullanılabilir. Bu çalışmada, araştırmanın doğası gereği doküman incelemesi tek başına yeterli görülmüş ve herhangi bir başka yöntemden yararlanılmamıştır.

Bu çalışmada Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe setlerinde okuma etkinliklerinde hangi öğrenme stratejilerinin, hangi yaklaşım ve yöntemlerin kullanıldığı incelenecektir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde veri toplama süreci sonunda elde edilen bulgulara ve bu bulgulara ilişkin yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Alt Probleme İlişkin Bulgular

İncelenen dokümanlar

Bu çalışmada çalışma dokümanı olarak, Gazi Üniversitesi TÖMER tarafından Yabancı uyruklu öğrenciler için hazırlanan Akademik Türkçe 1 ders kitabı belirlenmiştir. Ders kitabı Ankara’da, 2017 yılında yayımlanmıştır. Ders kitabı 2. basımdır. 9 bölüm ve 264 sayfadır. Bölümler değişik temalardan oluşmaktadır. Gazi TÖMER ders kitabı sınırlandırılmış alt maddelere göre incelenmiştir.

Bu çalışmada, Erciyes Üniversitesi TÖMER tarafından oluşturulan Uluslararası Öğrenciler için Akademik Türkçe ders kitabı çalışma dokümanı olarak belirlenmiştir. Bu kitap, Kayseri’de 2018’de yayımlanmıştır. Ders kitabı 1. Basımdır. 3 farklı akademik alandan oluşmaktadır. Bunlar Sosyal Bilimler, Fen Bilimleri ve Sağlık Bilimleri alanındadır. Gazi TÖMER ders kitabı belirlenen alt maddeler doğrultusunda incelenmiştir

Bu çalışmada, İstanbul Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan yabancı uyruklu Öğrenciler için Akademik Türkçe ders kitabı doküman olarak belirlenmiştir. Bu kitap, İstanbul’da 2018’de yayımlanmıştır. Ders Kitabı Kültür Sanat Basımevi tarafından yayımlanmıştır. İncelenen kitap 3 farklı akademik alandan oluşmaktadır. Bunlar Sosyal Bilimler 1 ve 2, Fen Bilimleri ve Sağlık Bilimleri alanındadır. Uluslararası öğrenciler için hazırlanmış. Akademik kitap seti 3 farklı alanda 3 kitaptan oluşturulmuştur. İstanbul TÖMER ders kitabı belirlenen alt maddeler doğrultusunda incelenmiştir.

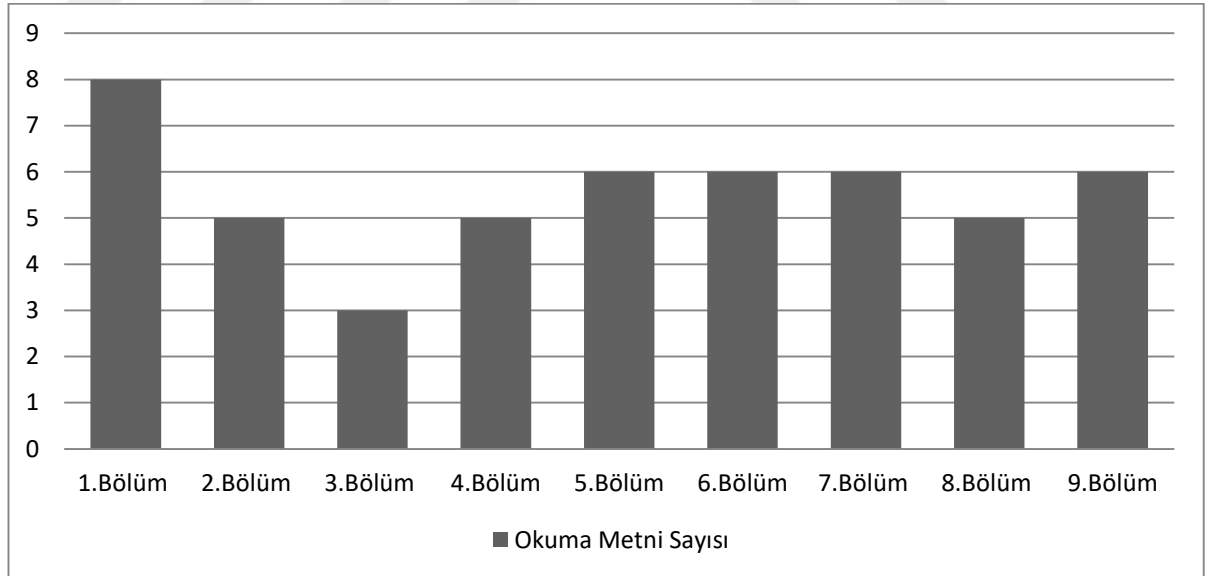
4.1.1. Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı nelerdir?

Tablo 1. Kitaptaki metne ait bilgiler

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	F
1	DİL	(1) İki Dillilik	3
		(2) Çeviri Programları Dilleri Yok Eder mi?	
		(3) Beyin Hakkında Neler Biliyoruz?	
	EĞİTİM	(1) PISA Sonuçlarının Değiştirdiği Eğitim Politikaları	2
		(2) Dâhilerin Okulu Enderun	
	İLETİŞİM	(1) Osmanlıda Elçilik	3
(2) Reklamların Sınırı Olmalı mı?			
(3) Belgesel Filmler ve Gerçeklik			
2	TABİAT	(1) Tropikal Yağmur Ormanları	1
	İNSAN	(1) Ya Sizin Aileniz	2
		(2) Gençlerin Sorunları	
GÖÇ	(1) Göçün Anatomisi	2	
	(2) Beyin Göçü		
3	SÖZLÜ KÜLTÜR	(1) Antropoloji	1
	TAKVİM	(1) Takvimden Karaktere	2
(2) Zamanın Önemi			
4	KİŞİSEL GELİŞİM	(1) Kuantum Fiziği ve Düşünce İlişkisi	2
		(2) Duygusal Zekâ Gerçeği	
	TEDAVİ YOLLARI	(1) Kontrol Merkezi	2
(2) Tamamlayıcı Tıp ve Alternatif Tıp			
VİRÜSLER	(1) Virüslerin Savaşı	1	
5	EĞLENCE	(1) Adrenalin Tutkusu	2
		(2) Halk Dansı	
	OYUN	(1) Bilgisayar oyunları	2
(2) Çocuk oyunları			
VÜCUT	(1) Futbolun Tarihi ve Türkiye’de Futbol	2	
	(2) Suyla Gelen Mucize		
6	AYAKLANMALAR	(1) Büyük Ruh Yahut Gandhi	2
		(2) Fransız İhtilali	
		(2) Yüzyılımızın Temel Sorunlarından Biri: Buzulların Erimesi	
ÖLÜM	(1) Planlı Ölümler	2	
	(2) Cenaze Törenleri ve Defin ile İlgili Gelenekler		
7	ENERJİ	(1) Yenilenebilir Enerji Kaynakları	2
		(2) Nükleer	

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	F
8	UZAY	Santraller Yararlı mı, Zararlı mı?	2
		(1)Galaksiler ve Samanyolu (2)Uzaya Gitmek Ayağa mı Düşüyor?	
	TEKNOLOJİ	(1) 2014 Yılı'nın En İyi 25 İcadı	2
		(2) Bir Araştırma: Gençlerin Sanal Alanı Kullanım Tercihleri ve Kendilerini Sunum Taktikleri	
	MEDENİYETLER	(1) Hititler	2
		(2) Ahilik	
İNSANLIĞI ETKİLEYENLER		(1) Platon'a Göre İnsan, Ahlak ve Devlet Düzeni (2) Tıbbın Hâkimi İbn-i Sina	2
MİMARİ	(1) Gökdelenler	1	
9	EKONOMİ	(1) Yoksulluk ve Açlıkla Mücadele Sürüyor (2) Yeni Ekonominin Toplumsal, Ekonomik ve Teknolojik Boyutları	2
		YÖNETİM ŞEKİLLERİ	
	KORSANLAR	(1) Dünden Bugüne Korsanlar	2
		(2) Sanal Dolandırıcılığın Yükselen Yıldızı: Phishing	

Toplam Okuma Metni Sayısı 50'dir. Araştırmada elde edilen bulgular tablolar aracılığıyla gösterilmiştir.

Şekil 2. Bölümlere göre okuma metni sayısı dağılımı

Şekil 2'de okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı yer almaktadır. Bölüm birde 8, bölüm ikide 5, bölüm üçte 3, bölüm dördte 5, bölüm beşte 6, bölüm altıda 6, bölüm yedide 6, bölüm sekizde 5 ve bölüm dokuzda 6 metin vardır. En çok metin 1. bölümdedir. En az metin 3. bölümdedir. Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap

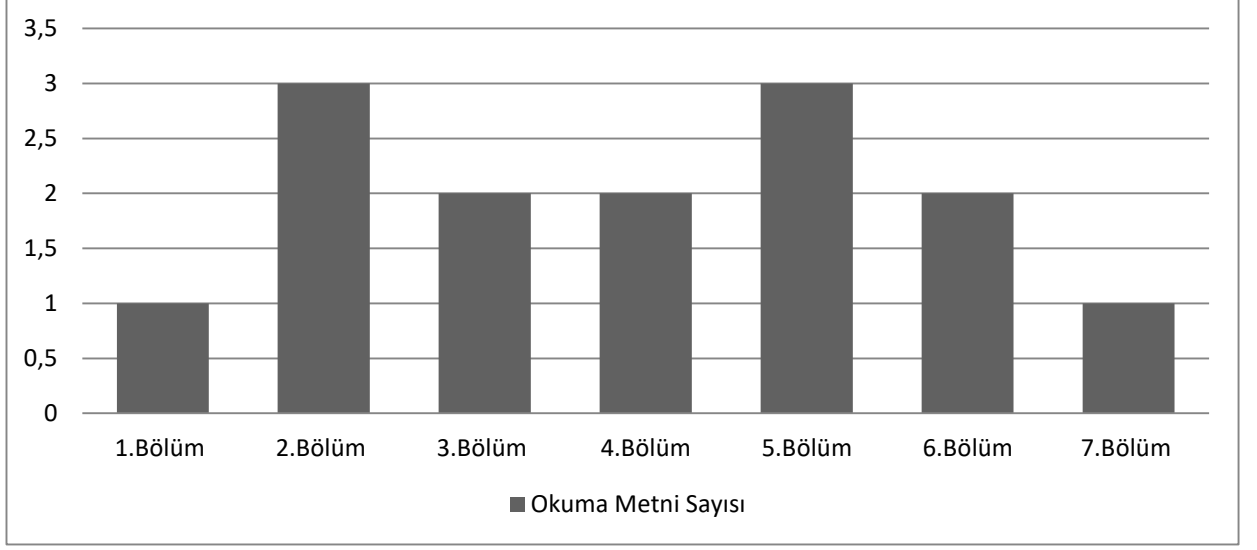
setlerindeki okuma metnlerinin bölümlere göre dağılımı eşit değildir.

4.1.2. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metnlerinin bölümlere göre dağılımı nelerdir?

Tablo 2: Kitaptaki metne ait bilgiler

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	F
1	BİLİM: LİTERATÜR BİLGİSİ	1)Literatür Bilgisi	1
2	TARİH: ANADOLU'NUN ARKEOLOJİK ZENGİNLİKLERİ	1)Madeni Paraların Kenarları Neden Hep Tırtıklıdır? 2) Göbekli Tepe 3) Anadolu'nun Su Altındaki Tarihine Dalış	3
3	İKTİSAT: ROBOTLAR VE YAPAY ZEKA	1) Bitcoin 2) Robotlar ve Yapay Zeka İşinizi Elinizden Almaya Geliyor :Sefaletin Sonu mu, Yıkımın Başlangıcı mı?	2
4	EĞİTİM BİLİMLERİ: YABANCI DİL ÖĞRENME YOLLARI	1)Etandem ile Hem Dil Öğren hem de Dilini Öğret 2) Kalem Klavyeye karşı	2
5	SOSYOLOJİ: KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ	1)Küçük kentte kadın Girişimci Olmak: Afyonkarahisar'da 2009'dan 2017'ye ne değişti? 2)Girişimcilik Kültürü: Türkiye'de Kadın Girişimciliğine Sosyolojik Bir Bakış 3)Dönüşüm Ajanı Olarak Kadın Sosyal Girişimcilerin Profilleri Üzerine Bir Araştırma	3
6	İLETİŞİM: SOSYAL MEDYA	1)Youtube Çağı 2)Sosyal Medya Bağımlılığının Haber Takibi Motivasyonları Üzerine Etkisi	2
7	PSİKOLOJİ: BAŞKA DİLDE SİZ	1)Başka Dilde Siz, Siz Olmayabilirsiniz	1

Toplam Okuma Metni Sayısı 14'tür. Araştırmada elde edilen bulgular tablolar aracılığıyla gösterilmiştir. Bölümler arası metin dağılımı eşit değildir.

Şekil 3. Bölümlere göre okuma metni sayısı dağılımı

Şekil 3'te okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı yer almaktadır. Bölüm birde 1, Bölüm ikide 3, bölüm üçte 2, bölüm dörtte 2, bölüm beşte 3, bölüm altıda 2, bölüm yedide 1 metin vardır. En çok metin ikinci ve beşinci bölümdedir. En az metin birinci ve yedinci bölümdedir.

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı eşit değildir.

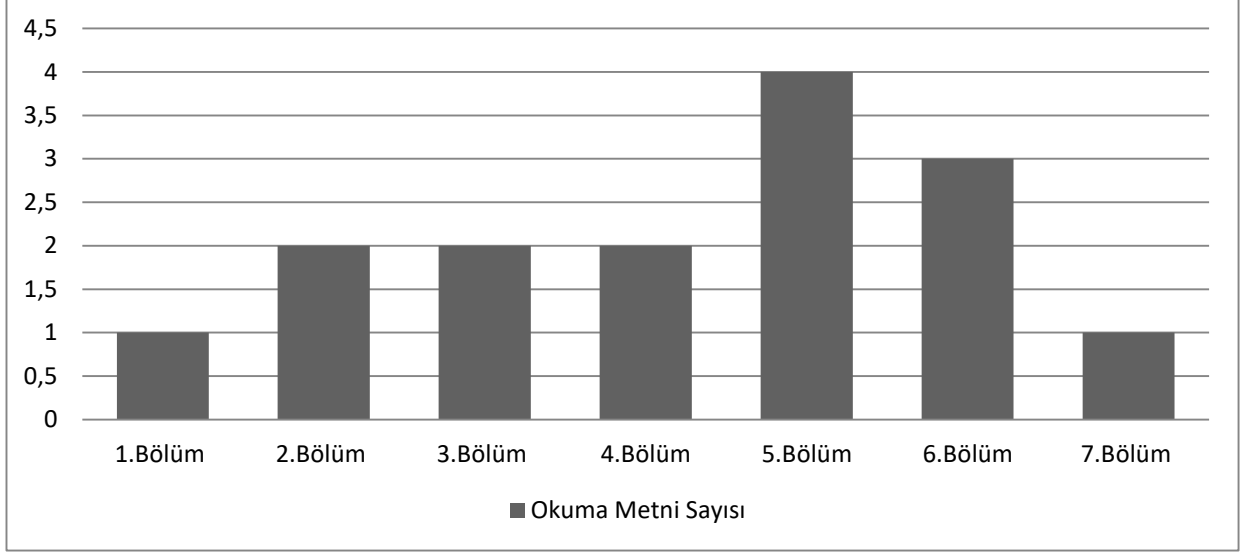
4.1.3. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı nelerdir?

Tablo 3. Kitaptaki metne ait bilgiler

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	F
1	BİLİM: LİTERATÜR BİLGİSİ	1)Literatür Bilgisi	1
2	TEMEL TIP: VİRÜSLER	1)Küresel Tehdit: Zika Virüsü 2)Geri Kalan Ölüm:Ebola	2
3	AMELİYATLARDA ROBOT-CERRAH İŞBİRLİĞİ	1)Kan Hastalıklarının Tanı ve Tedavisinde Yapay Zeka	2

		Kullanılacak!	
		2)Ameliyatlarda Robot-Cerrah İşbirliği	
4	BESLENME: METABOLİZMA	1)Gluten ve Çölyak Hastalığı 2)Bol Yağlı Besinler İçeren Diyetler Kanserin Yayılmasını Hızlandırıyor	2
5	HALK SAĞLIĞI: GEBELİK	1)Adölesan Gebelerde Ruhsal Sorunlar 2)İnfertilite ve Tedavisinin Kadınların Çalışma Hayatına Etkisi 3)Gebelik ve Doğum Sonrası Dönemde Sosyal Destek Algısı Düzeylerinin Etkisi 4)Adölesan Anneliğın ve Gebeliğın Adölesanın Sağlığına Etkileri	4
6	SİNİR SİSTEMİ VE DUYU ORGANLARI	1)Beynin Kapasitesi 2)Çocuklarda Merkezi Sinir Sistemi Kapasitesi 3)Olgu Sunumu	3
7	TIBBİ GENETİK: GENETİK KOD	1)Gen Düzenlemenin Altın Çağı:Crıspr Sistemi	1

Toplam Okuma Metni Sayısı 15'dir. Araştırmada elde edilen bulgular tablolar aracılığıyla gösterilmiştir

Şekil 4. Bölümlere göre okuma metni sayısı dağılımı

Şekil 4'te okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı gösterilmektedir. Bölüm birde 1, bölüm ikide 2, bölüm üçte 2, bölüm dördte 2, bölüm beşte 4, bölüm altıda 3, bölüm yedide 1 metin vardır. En çok metin beşinci bölümdedir. En az metin birinci ve yedinci bölümdedir.

Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı eşit değildir.

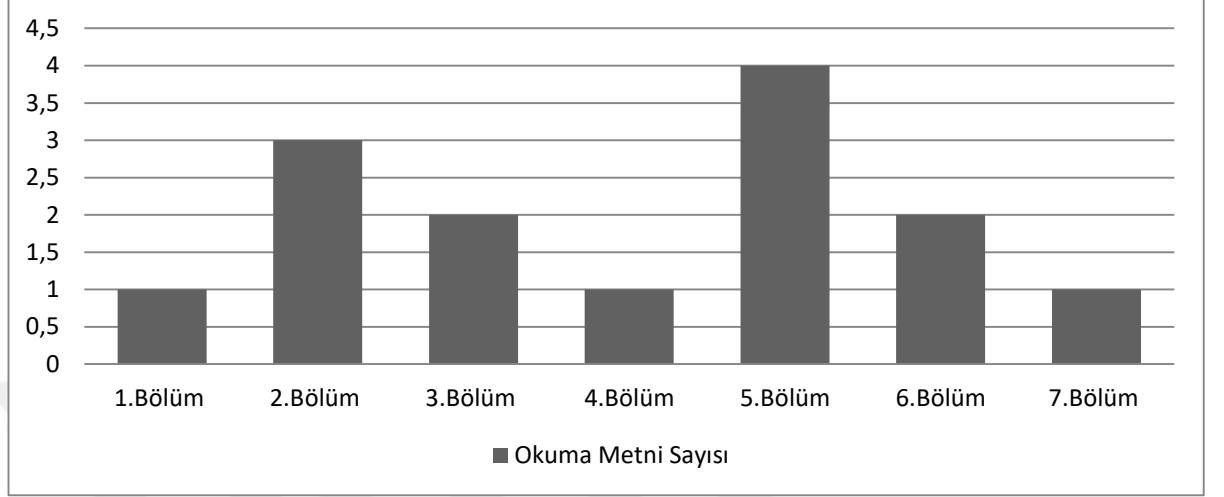
4.1.4. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı nelerdir?

Tablo 4. Kitaptaki metne ait bilgiler

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	F
1	BİLİM: LİTERATÜR BİLGİSİ	1)Literatür Bilgisi	1
2	ULAŞIM TEKNOLOJİSİ:MARMARAY	1)Deniz Ulaşımının Hızlı ve konforlu Araçları 2)Marmaray Hakkında Teknik Bilgiler Yenikapı Marmaray Kazıları 3)Türksat 5A ve5B	3

		Uydularını Space X Fırlatacak	
3	MEKATRONİK MÜHENDİSLİĞİ:ROBOT ARILAR	1)Sürücüsüz Otomobillere Doğru 2)Robot Arılar	2
4	KİMYA:İSLAM DÜNYASINDA KİMYA	1)İslam Dünyasında Kimya	1
5	TARIM:TARIMDA DOĞALLIĞIN GERİ DÖNÜŞÜ	1)Tarımda Doğallığın Geri Dönüşü 2)Aydın İlinde Genç Çiftçilerin İncir Yetiştiriciliğine Devam Etme Kararı Verme Süreçlerinin Temelinde Yatan Faktörlerin Belirlenmesi 3)Şanlıurfa'da Arıcılık:Sorunlar ve Çözüm Önerileri 4)Buğdayın Sarı Belası	4
6	ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ:GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ	1)Türkiye Kyoto Protokolü'ne Katılıyor 2)Endüstriyel Kaynaklı Gürültü Kirliliğinin Araştırılması ve Bir Tekstil Fabrikasında Uygulama Örneği	2
7	BİYOLOJİ:DEV VİRÜSLERİN KÖKENİ	1)Dev Virüslerin Kökeni Tartışmasında Yeni Gelişme	1

Toplam Okuma Metni Sayısı 14'dir. Araştırmada elde edilen bulgular tablolar aracılığıyla gösterilmiştir

Şekil 5. Bölümlere göre okuma metni sayısı dağılımı

Şekil 5'te okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı gösterilmektedir. Bölüm birde 1, bölüm ikide 3, bölüm üçte 2, bölüm dördte 1, bölüm beşte 4, bölüm altıda 2, bölüm yedide 1 metin bulunmaktadır. En çok metin beşinci bölümde. En az metin ise birinci ve yedinci bölümde.

Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı eşit değildir.

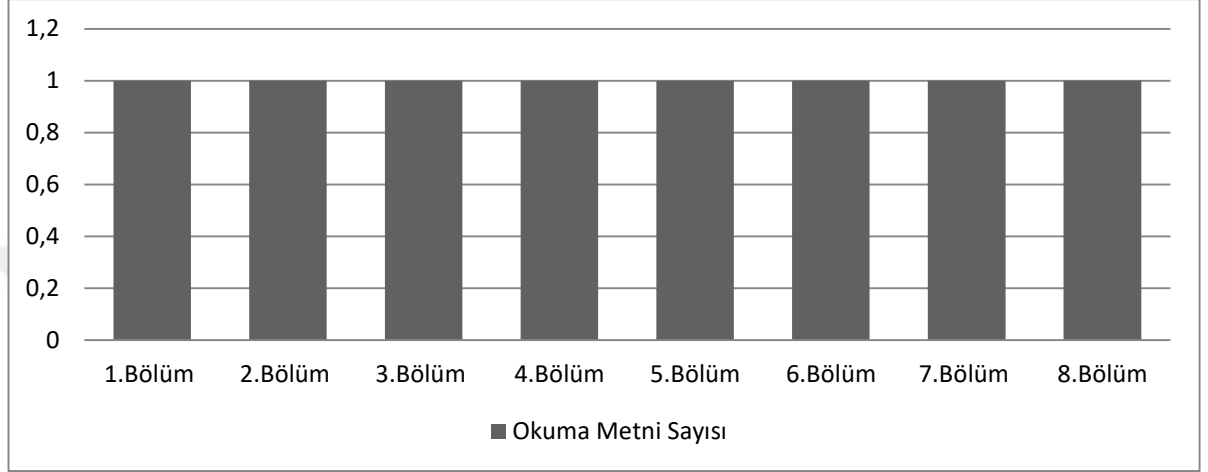
4.1.5. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1 kitap setindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı nelerdir?

Tablo 5. Kitaptaki metne ait bilgiler

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	F
1	EDEBİYAT	Edebiyat Nedir?	1
2	FELSEFE	Felsefe Nedir?	1
3	FİLOLOJİ	Türk Dilinin Söz Dizimsel Yapısı	1
4	TARİH	Niçin Tarih?	1
5	PSİKOLOJİ	Modern Psikolojinin	1

		Gelişimi	
6	ARKEOLOJİ	Arkeoloji Bilimine Giriş	1
7	İLAHİYAT	Din Psikolojisi	1
8	HUKUK	Osmanlı Hukuku	1

Toplam Okuma Metni Sayısı 8'dir. Araştırmada elde edilen bulgular tablolar aracılığıyla gösterilmiştir.

Şekil 6. Bölümlere göre okuma metni sayısı dağılımı

Şekil 6'da okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı gösterilmektedir. bölüm birde 1, bölüm ikide 1, bölüm üçte 1, bölüm dörtte 1, bölüm beşte 1, bölüm altıda 1, bölüm yedide 1, bölüm sekizde 1 metin vardır.

Ders kitabındaki metinler bölümlere eşit şekilde dağılmıştır.

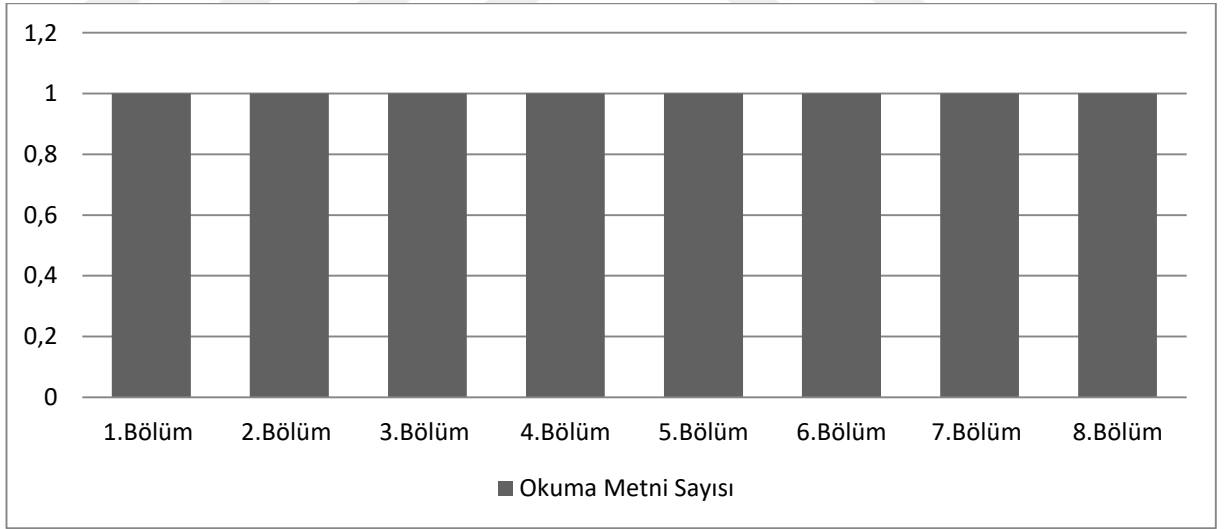
4.1.6. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 2 kitap setindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı nelerdir?

Tablo 6. Kitaptaki metne ait bilgiler

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	F
1	İNSAN KAYNAKLARI	İnsan Kaynakları	1
2	EKONOMİ	Ekonomi Bilimi	1
3	İKTİSAT	İktisadın Tanımı	1

4	ULUSLARARASI İLİŞKİLER	Uluslararası İlişkilere Giriş	1
5	HALKLA İLİŞKİLER	Halkla İlişkilerin İlişkili Olduğu Alanlar	1
6	PAZARLAMA	Pazarlama Nedir?	1
7	MALİYE	Kamu Kesimi, Kamu Kesiminin Bileşenleri ve Görevleri	1
8	RADYO, TV VE SİNEMA	Gerilim Filmlerinde Sosyal Medya	1

Toplam Okuma Metni Sayısı 8'dir. Araştırmada elde edilen bulgular tablolar aracılığıyla gösterilmiştir.

Şekil 7. Bölümlere göre okuma metni sayısı dağılımı

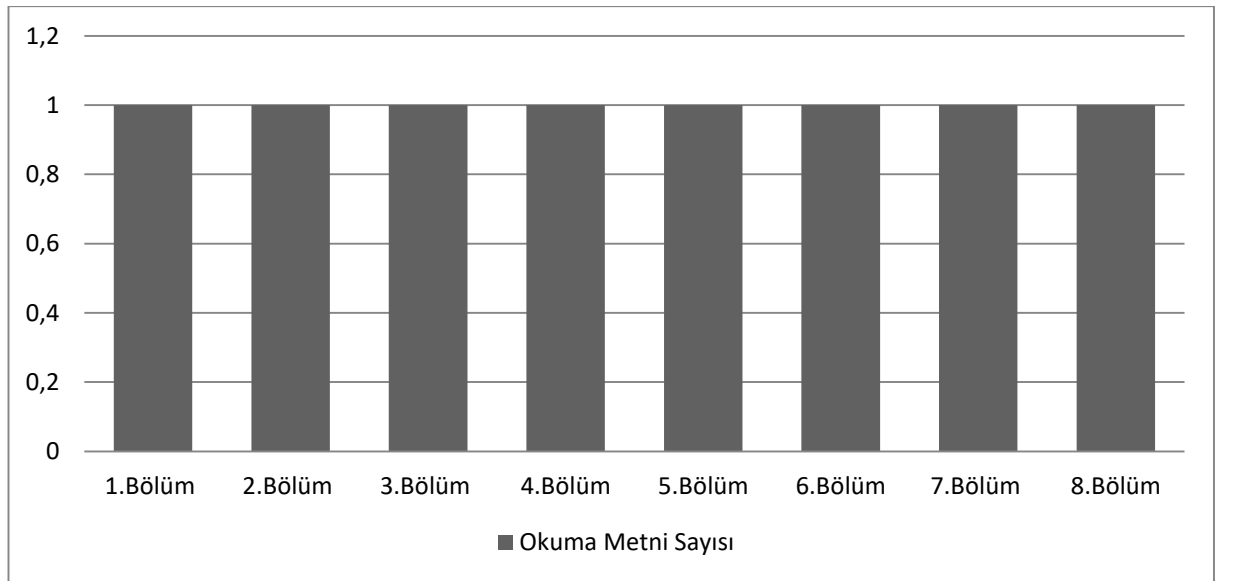
Şekil 7’de okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı gösterilmektedir. Bölüm bir de 1, bölüm ikide 1, bölüm üçte 1, bölüm dörtte 1, bölüm beşte 1, bölüm altıda 1, bölüm yedide 1, bölüm sekizde 1 metin vardır. Ders kitabındaki metinler bölümlere eşit şekilde dağılmıştır.

4.1.7. İstanbul Üniversitesi Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3 kitap setindeki okuma metninin bölümlere göre dağılımı nelerdir?

Tablo 7. Kitaptaki metne ait bilgiler

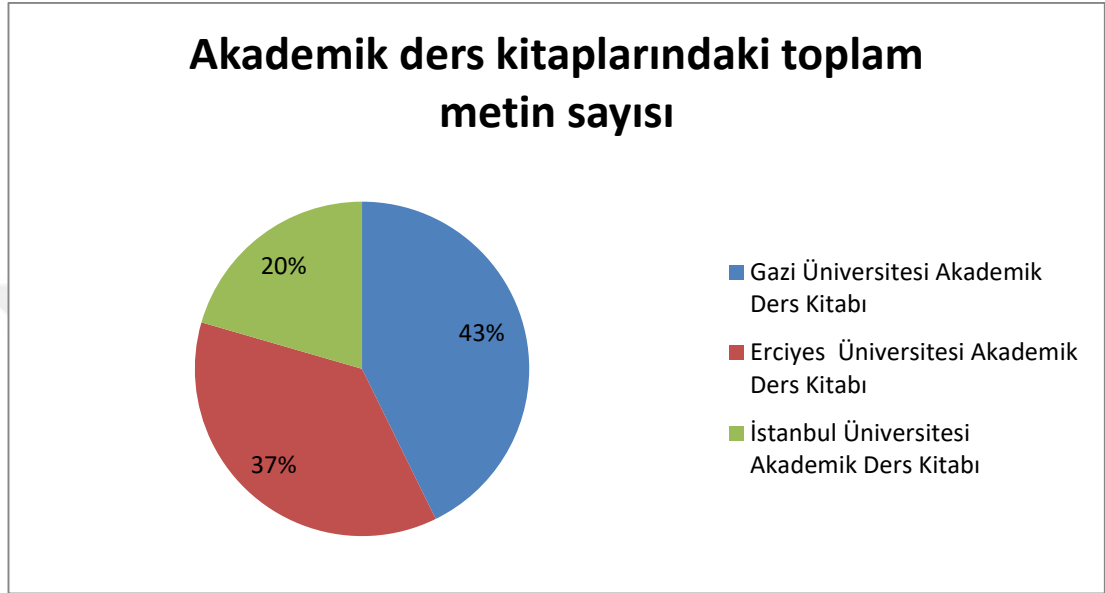
BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	F
1	FİZİK	Fiziğe Giriş	1
2	KİMYA	Kimyaya Giriş	1
3	BİYOLOJİ	Biyolojik Çeşitlilik ve Dünya Besin Kaynakları	1
4	ECZACILIK	Farmasötik Botanik	1
5	TIP	İbn Sina ve El-Kanun Fı't-Tıbb	1
6	SAĞLIK YÖNETİMİ	Sağlık Kurumları Yönetiminde Temel Kavramlar	1
7	ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ	Makale	1
8	ELEKTRİK-ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ	giriş	1

Toplam Okuma Metni Sayısı 8'dir. Araştırmada elde edilen bulgular tablolar aracılığıyla gösterilmiştir.

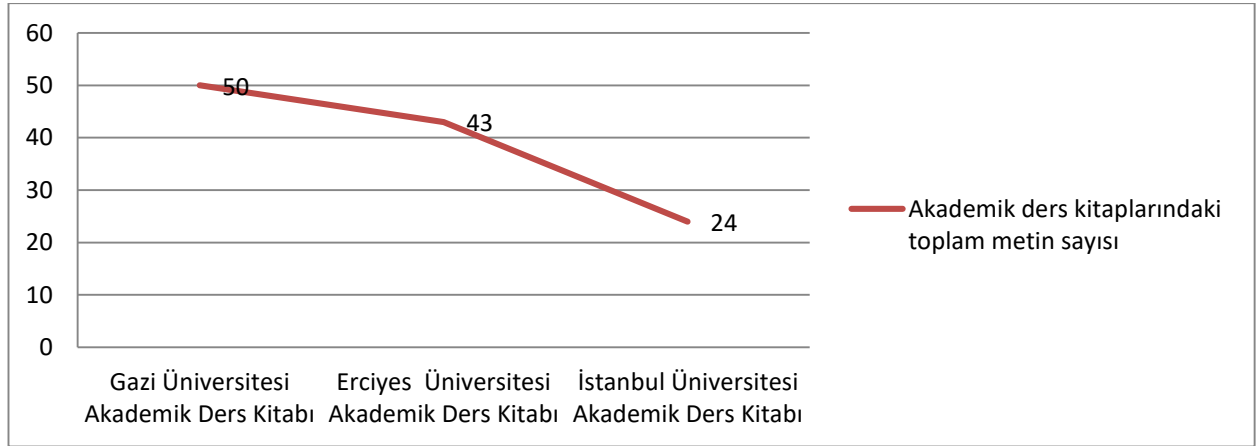

Şekil 8. Bölümlere göre okuma metni sayısı dağılımı

Şekil 8’de okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı gösterilmektedir. Bölüm birde 1, bölüm ikide 1, bölüm üçte 1, bölüm dörtte 1, bölüm beşte 1, bölüm altıda 1, bölüm yedide 1, bölüm sekizde 1 metin vardır. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1 kitap setindeki okuma metinleri bölümlere eşit olarak dağılmıştır.

Şekil 9. Akademik Ders Kitaplarındaki okuma metni sayısının oransal dağılımı

Şekil 10. Akademik ders kitaplarındaki toplam metin sayısı

Ders Kitaplarının hazırlık sürecinde gerek yazarın gerekse editörlerin kitapların belirlenen yazım kriterlerine önem vermesi gerekmektedir. Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitabı 3 farklı alanı bünyesinde taşıyan tek bir kitaptır. Bu sebeple kitap bölüm sayısı olarak Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setinden ve İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setinden daha fazladır. Gazi

Üniversitesi Akademik Türkçe kitabı 9 bölümden oluşmaktadır. Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setindeki kitaplar 7 bölümden oluşmaktadır. İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe Kitap setindeki kitaplar ise 8 bölümden oluşmaktadır. Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitabında toplam 50 metin varken, Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setindeki kitapların toplamında 43 metin bulunmaktadır. İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe Kitap setindeki kitapların toplamında ise 24 metin bulunmaktadır. Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitabında bölümler ve bölümlerdeki metinler a alanlara karışık olarak dağıtılmışken, Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setindeki kitaplar 3 farklı alanda 3 farklı kitap olarak düzenlenmiştir. İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe Kitap setindeki kitaplar da 3 farklı alanda 3 farklı kitap olarak düzenlenmiştir. Gazi Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi akademik ders kitaplarında bölümler arası dağılım eşit değilken, İstanbul Üniversitesinin ders kitabında bölümler arası dağılım eşittir.

Uzman görüşlerine göre ders kitaplarının yazılmasında belirli bir ölçüt esas alınmalıdır. Belirlenen farklı ölçütlere şekilde ders kitapların yazımına dikkat edilmesi gerekmektedir. Kitaplarda bölümler arası dağılımın eşit ya da yakın dağılımı önem arz etmektedir. Bu bağlamda Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setindeki bölümler arası dağılımın daha paralel olduğu yapılan incelemeler sonucunda saptanmıştır. Ancak İstanbul Üniversitenin ders kitabında bölümler arası dağılım eşittir.

Bölümler arası metin dağılımının eşit olması bir bölümün diğer bölümden daha fazla önemli ya da önemsiz olduğu izlenimini ortadan kaldırmaktadır. Nitekim öğrencinin ders kitabına dair inceleme yaparken genellikle bakıp bir kanıya ulaştığı yer kitabın içindekiler bölümü, bölümlerdeki metin sayısıdır. Akademik düzeyde bir bölümün ya da metnin birinden diğerine daha önemli ya da önemsiz olduğu kanısını oluşturmamak ve metinlerin eş değer nitelikte olduğunu ifade etmek adına bölüm ve metin sayılarının eş değer tutulması önem arz etmektedir. Bu bağlamda İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap seti daha genel geçer bir yapı teşkil etmektedir.

4.1.8. Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metnlerinin okuma etkinlikleri nelerdir?

Tablo 8. Okuma etkinliklerine ait bilgiler

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	Açık Uçlu Sorular	Boşluk Doldurmalı Sorular	Doğru/Yanlış Tipi Sorular	Eşleştirmeli Sorular	Çoktan Seçmeli Sorular
1	DİL	İki Dillilik		✓		✓	
		Çeviri Programları Dilleri Yok Eder mi?		✓		✓	✓
		Beyin Hakkında Neler Biliyoruz?			✓	✓	✓
	EĞİTİM	PISA Sonuçlarının Değiştirdiği Eğitim Politikaları				✓	✓
		Dâhilerin Okulu Enderun		✓	✓	✓	
	İLETİŞİM	Osmanlıda Elçilik		✓	✓	✓	✓
		Reklamların Sınırı Olmalı mı?		✓		✓	✓
		Belgesel Filmler ve Gerçeklik		✓	✓	✓	✓
	2	TABİAT	Tropikal Yağmur Ormanları		✓	✓	✓
İNSAN		Ya sizin aileniz		✓	✓	✓	✓
		Gençlerin sorunları		✓	✓	✓	✓
GÖÇ		Göçün anatomisi			✓	✓	✓
		Beyin Göçü			✓	✓	✓
3	SÖZLÜ KÜLTÜR	Antropoloji		✓	✓	✓	✓
	TAKVİM	Takvimden Karaktere		✓	✓	✓	
		Zamanın Önemi			✓	✓	✓
4	KİŞİSEL GELİŞİM	Kuantum Fiziği ve Düşünce İlişkisi		✓		✓	✓
		Duygusal Zekâ Gerçeği			✓	✓	✓

	TEDAVİ YOLLARI	Kontrol Merkezi		✓		✓	
		Tamamlayıcı Tıp ve Alternatif Tıp		✓		✓	✓
	VİRÜSLER	Virüslerin Savaşı		✓		✓	✓
5	EĞLENCE	Adrenalin Tutkusu		✓		✓	✓
		Halk Dansı		✓		✓	✓
	OYUN	Bilgisayar Oyunları		✓	✓	✓	✓
		Çocuk oyunları				✓	✓
	VÜCUT	Futbolun Tarihçesi ve Türkiye’de Futbol				✓	✓
		Suyla Gelen Mucize	✓	✓		✓	✓
6	AYAKLANMALAR	Büyük Ruh Yahut Gandhi		✓		✓	✓
		Fransız İhtilali		✓	✓	✓	✓
	FELAKETLER	Depremlerin Habercileri ve Jeofizik: Haberci Canlılar ve Jeofizik İşaretler		✓		✓	✓
		Yüzyılımızın Temel Sorunlarından Biri: Buzulların Erimesi				✓	✓
	ÖLÜM	Planlı Ölümler		✓		✓	✓
		Cenaze Törenleri ve Defin ile İlgili Gelenekler		✓		✓	
7	ENERJİ	Yenilenebilir Enerji Kaynakları		✓		✓	✓
		Nükleer Santraller Yararlı mı, Zararlı mı?		✓	✓	✓	✓
	UZAY	Galaksiler ve Samanyolu		✓	✓	✓	✓
		Uzaya Gitmek Ayağa mı Düşüyor?		✓		✓	✓
	TEKNOLOJİ	2014 Yılıın En İyi 25 İcadı				✓	✓
		Bir Araştırma: Gençlerin Sanal Alanı		✓		✓	✓

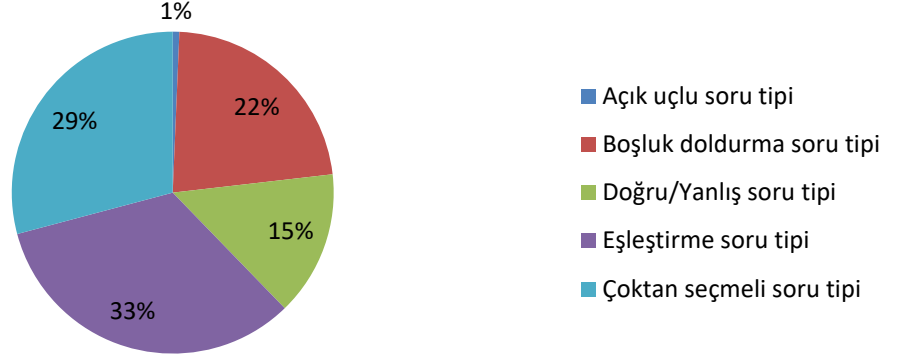
		Kullanım Tercihleri ve Kendilerini Sunum Taktikleri					
8	MEDENİYETLER	Hititler		✓		✓	✓
		Ahilik		✓		✓	✓
	İNSANLIĞI ETKİLEYENLER	Platon'a Göre İnsan, Ahlak ve Devlet Düzeni				✓	✓
		Tıbbın Hâkimi İbn-i Sina			✓	✓	✓
	MİMARİ	Gökdelenler			✓	✓	✓
9	EKONOMİ	Yoksulluk ve Açlıkla Mücadele Sürüyor				✓	✓
		Yeni Ekonominin Toplumsal, Ekonomik ve Teknolojik Boyutları		✓		✓	✓
	YÖNETİM ŞEKİLLERİ	Monarşi mi, Cumhuriyet mi?		✓		✓	
		Egemenlik ve Demokrasinin Temsili		✓	✓	✓	✓
	KORSANLAR	Dünden Bugüne Korsanlar			✓	✓	✓
		Sanal Dolandırıcılığın Yükselen Yıldızı: Phishing			✓	✓	✓

Tablo 8'de Okuma metinlerinin okuma etkinliklerine göre beş farklı soru tipinde dağılımı gösterilmektedir. Okuma etkinlik soru tipi açık uçlu sorular, boşluk doldurmalı sorular, doğru /yanlış tipi sorular, çoktan seçmeli sorular ile sınırlandırılmıştır. Bu bağlamda 50 metinden oluşan toplam 9 ünitenin tamamı incelenmiştir.

Bulguların soru tipine göre dağılımı şu şekildedir. 1 metinde açık uçlu soru tipine yer verilmiştir. 34 metinde boşluk doldurma soru tipine yer verilmiştir. 22 metinde doğru/yanlış soru tipine yer verilmiştir. 50 metinde eşleştirme soru tipine yer verilmiştir. 44 metinde çoktan seçmeli soru tipine yer verilmiştir.

Kitapta en çok eşleştirme soru tipi yer almaktadır. En az açık uçlu soru tipi yer almaktadır.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe Ders Kitabı

Şekil 11. Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metninin okuma etkinliklerinin sayısal oranı

4.1.9. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metninin okuma etkinlikleri nelerdir?

Tablo 9. Okuma etkinliklerine ait bilgiler

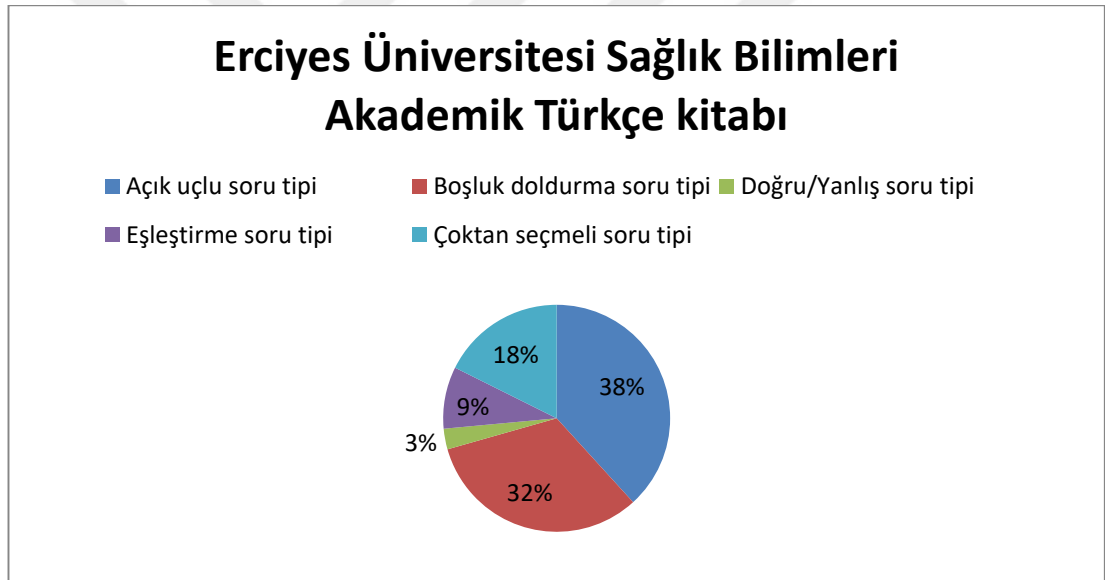
BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	Açık Uçlu Sorular	Boşluk Doldurmalı Sorular	Doğru/Yanlış Tipi Sorular	Eşleştirmeli Sorular	Çoktan Seçmeli Sorular
1	BİLİM: LİTERATÜR BİLGİSİ	1) Literatür Bilgisi	✓	✓	-	✓	✓
2	TARİH: ANADOLU'NUN ARKEOLOJİK ZENGİNLİKLERİ	1) Madeni Paraların Kenarları Neden Hep Tırtıklıdır?	✓	✓	-	✓	-
		2) Göbekli Tepe	✓	✓	-	-	✓
		3) Anadolu'nun Su Altındaki Tarihine Dalış	✓	-	-	-	-
3	İKTİSAT: ROBOTLAR VE YAPAY ZEKA	1) Bitcoin	✓	✓	-	-	-

		2) Robotlar ve Yapay Zeka İşinizi Elinizden Almaya Geliyor :Sefaletin Sonumu, Yıkımın Başlangıcı mı?	✓	✓			✓
4	EĞİTİM BİLİMLERİ: YABANCI DİL ÖĞRENME YOLLARI	1)Etandem ile Hem Dil Öğren hem de Dilini Öğret	✓	✓	-	-	-
		2)Kalem Klavyeye karşı	✓	-	-	-	-
5	SOSYOLOJİ: KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ	1)Küçük kentte kadın Girişimci Olmak: Afyonkarahisar'da 2009'dan 2017'ye ne değişti?	-	-	-	-	-
		2)Girişimcilik Kültürü: Türkiye'de Kadın Girişimciliğine Sosyolojik Bir Bakış	✓	✓	-	-	-
		3)Dönüşüm Ajanı Olarak Kadın Sosyal Girişimcilerin Profilleri Üzerine Bir Araştırma	✓	✓	-	-	✓
6	İLETİŞİM: SOSYAL MEDYA	1)Youtube Çağı	✓	✓	✓	-	-
		2)Sosyal Medya Bağımlılığının Haber Takibi Motivasyonları Üzerine Etkisi	✓	✓	-	✓	✓
7	PSİKOLOJİ: BAŞKA DİLDE SİZ	1)Başka Dilde Siz, Siz Olmayabilirsiniz	✓	✓	-	-	✓

Tablo 9’da okuma metnlerinin okuma etkinliklerine göre beş farklı soru tipinde dağılımı gösterilmektedir. Okuma etkinlik soru tipi açık uçlu sorular, boşluk doldurmalı sorular, doğru /yanlış tipi sorular, çoktan seçmeli sorular ile sınırlandırılmıştır. Bu bağlamda 14 metinden oluşan toplam 7 ünitenin tamamı incelenmiştir.

Bulguların soru tipine göre dağılımı şu şekildedir. 13 metinde açık uçlu soru tipine yer verilmiştir. 11 metinde boşluk doldurma soru tipine yer verilmiştir. 1 metinde doğru/yanlış soru tipine yer verilmiştir. 3 metinde eşleştirme soru tipine yer verilmiştir. 6 metinde çoktan seçmeli soru tipine yer verilmiştir.

Kitapta en çok açık uçlu soru tipi yer almaktadır. En az doğru yanlış soru tipi yer almaktadır.

Şekil 12. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metnlerinin okuma etkinliklerinin sayısal oranı

4.1.10. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metnlerinin okuma etkinlikleri nelerdir?

Tablo 10. Okuma etkinliklerine ait bilgiler

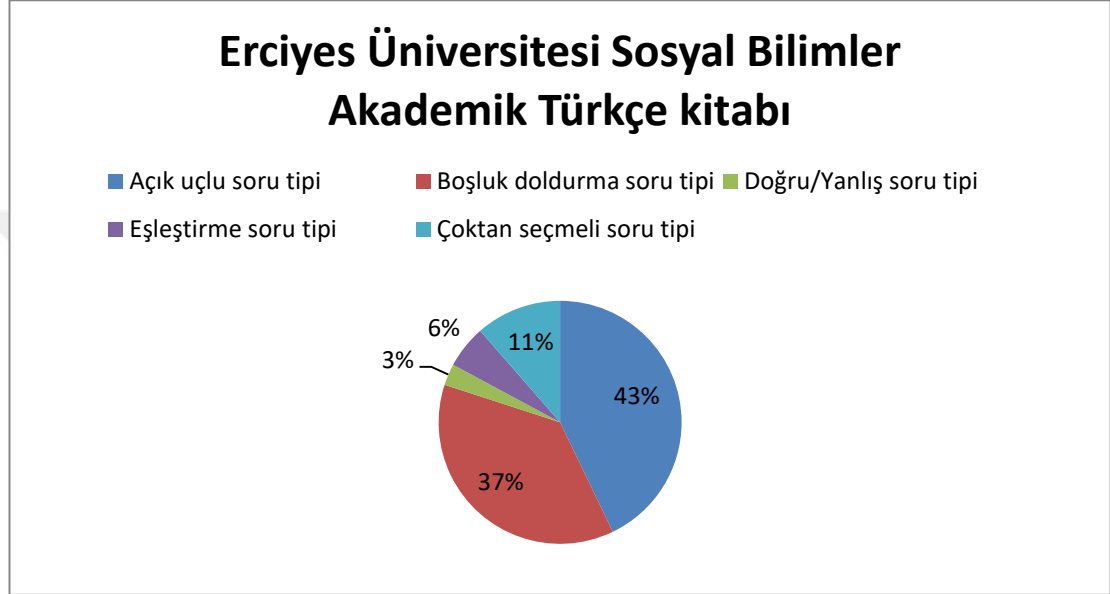
BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	Açık Uçlu Sorular	Boşluk Doldurmalı Sorular	Doğru/Yanlış Tipi Sorular	Eşleştirmeli Sorular	Çoktan Seçmeli Sorular
1	BİLİM: LİTERATÜR BİLGİSİ	1) Literatür Bilgisi	✓	✓	-	✓	✓

2	TEMEL VİRÜSLER	TIP:	1)Küresel Tehdit: Zika Virüsü	✓	✓	-	-	-
			2)Geri Kalan Ölüm:Ebola	✓	-	-	-	-
3	AMELİYATLARDA ROBOT-CERRAH İŞBİRLİĞİ		1)Kan Hastalıklarının Tanı ve Tedavisinde Yapay Zeka Kullanılacak!	✓	✓	-	-	-
			2)Ameliyatlarda Robot-Cerrah İşbirliği	✓	✓	-	-	✓
4	BESLENME: METABOLİZMA		1)Gluten ve Çölyak Hastalığı	✓	✓	-	-	-
			2)Bol Yağlı Besinler İçeren Diyetler Kanserin Yayılmasını Hızlandırıyor	✓	-	-	-	-
5	HALK SAĞLIĞI: GEBELİK		1)Adölesan Gebelerde Ruhsal Sorunlar	✓	✓	-	-	-
			2)İnfertilite ve Tedavisinin Kadınların Çalışma Hayatına Etkisi	✓	✓	-	-	-
			3)Gebelik ve Doğum Sonrası Dönemde Sosyal Destek Algısı Düzeylerinin Etkisi	✓	✓	-	✓	-
			4)Adölesan Anneliğinin ve Gebeliğinin Adölesanın Sağlığına Etkileri	✓	✓	-	-	✓
6	SİNİR SİSTEMİ VE DUYU ORGANLARI		1)Beynin Kapasitesi	✓	✓	✓	-	-
			2)Çocuklarda Merkezi Sinir Sistemi Kapasitesi	✓	✓	-	-	✓
			3)Olgu Sunumu	✓	✓	-	-	-
7	TIBBİ GENETİK: GENETİK KOD		1)Gen Düzenlemenin Altın Çağı:Crispr Sistemi	✓	✓	-	-	-

Tablo 4'te Okuma metinlerinin okuma etkinliklerine göre beş farklı soru tipinde dağılımı gösterilmektedir. Okuma etkinlik soru tipi açık uçlu sorular, boşluk doldurmalı sorular, doğru /yanlış tipi sorular, çoktan seçmeli sorular ile sınırlandırılmıştır. Bu bağlamda 15 metinden oluşan toplam 7 ünitenin tamamı incelenmiştir.

Bulguların soru tipine göre dağılımı şu şekildedir. 15 metinde açık uçlu soru tipine yer verilmiştir. 13 metinde boşluk doldurma soru tipine yer verilmiştir. 1 metinde doğru/yanlış soru tipine yer verilmiştir. 2 metinde eşleştirme soru tipine yer verilmiştir. 4 metinde çoktan seçmeli soru tipine yer verilmiştir.

Kitapta en çok açık uçlu soru tipi yer almaktadır. En az doğru yanlış soru tipi yer almaktadır.

Şekil 13. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metninin okuma etkinliklerinin sayısal oranı

4.1.11. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metninin okuma etkinlikleri nelerdir?

Tablo 11. Okuma etkinliklerine ait bilgiler

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	Açık Uçlu Sorular	Boşluk Doldurma Sorular	Doğru/Yanlış Sorular	Eşleştirme Sorular	Çoktan Seçmeli Sorular
1	BİLİM: LİTERATÜR BİLGİSİ	1) Literatür Bilgisi	✓	✓	-	✓	✓
2	ULAŞIM TEKNOLOJİSİ: MARMARAY	1) Deniz Ulaşımının Hızlı ve	✓	-	-	✓	-

		konforlu Araçları					
		2)Marmaray Hakkında	✓	✓	✓	✓	✓
		3)Türksat 5A ve5B Uydularını Space X Fırlatacak	✓	-	-	-	-
3	MEKATRONİK MÜHENDİSLİĞİ:ROBOT ARILAR	1)Sürücüsüz Otomobillere Doğru	✓	✓	-	-	-
		2)Robot Arılar	✓	✓	-	✓	✓
4	KİMYA:İSLAM DÜNYASINDA KİMYA	1)İslam Dünyasında Kimya	✓	✓	-	-	-
5	TARIM:TARIMDA DOĞALLIĞIN GERİ DÖNÜŞÜ	1)Tarımda Doğallığın Geri Dönüşü	✓	-	-	✓	-
		2)Aydın İlinde Genç Çiftçilerin İncir Yetiştiriciliğinin Devam Etmesine Kararı Verme Süreçlerinin Temelinde Yatan Faktörlerin Belirlenmesi	✓	✓	-	-	-
		3)Şanlıurfa'da Arıcılık:Sorunlar ve Çözüm	✓	✓	-	-	-

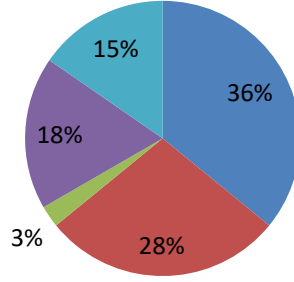
		Önerileri					
		4)Buğdayın Sarı Belası	✓	✓			✓
6	ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ:GÜRÜL TÜRKLÜLÜĞÜ	1)Türkiye Kyoto Protokolü'ne Katılıyor	✓	✓	-	✓	-
		2)Endüstriyel Kaynaklı Gürültü Kirliliğinin Araştırılması ve Bir Tekstil Fabrikasında Uygulama Örneği	✓	✓	-	-	✓
7	BİYOLOJİ:DEVİRÜSLERİN KÖKENİ	1)Dev Virüslerin Kökeni Tartışmasında Yeni Gelişme	✓	✓	-	✓	✓

Tablo 8'de Okuma metinlerinin okuma etkinliklerine göre beş farklı soru tipinde dağılımı gösterilmektedir. Okuma etkinlik soru tipi açık uçlu sorular, boşluk doldurmalı sorular, doğru /yanlış tipi sorular, çoktan seçmeli sorular ile sınırlandırılmıştır. Bu bağlamda 14 metinden oluşan toplam 7 ünitenin tamamı incelenmiştir. Bulguların soru tipine göre dağılımı şu şekildedir. 14 metinde açık uçlu soru tipine yer verilmiştir. 11 metinde boşluk doldurma soru tipine yer verilmiştir. 1 metinde doğru/yanlış soru tipine yer verilmiştir. 7 metinde eşleştirme soru tipine yer verilmiştir. 6 metinde çoktan seçmeli soru tipine yer verilmiştir.

Kitapta en çok açık uçlu soru tipi yer almaktadır. En az doğru yanlış soru tipi yer almaktadır.

Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Akademik Türkçe kitabı

■ Açık uçlu soru tipi ■ Boşluk doldurma soru tipi ■ Doğru/Yanlış soru tipi
■ Eşleştirme soru tipi ■ Çoktan seçmeli soru tipi

Şekil 14. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metninin okuma etkinliklerinin sayısal oranı

4.1.12. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1 kitap setindeki okuma metninin okuma etkinlikleri nelerdir?

Tablo 12. Okuma etkinliklerine ait bilgiler

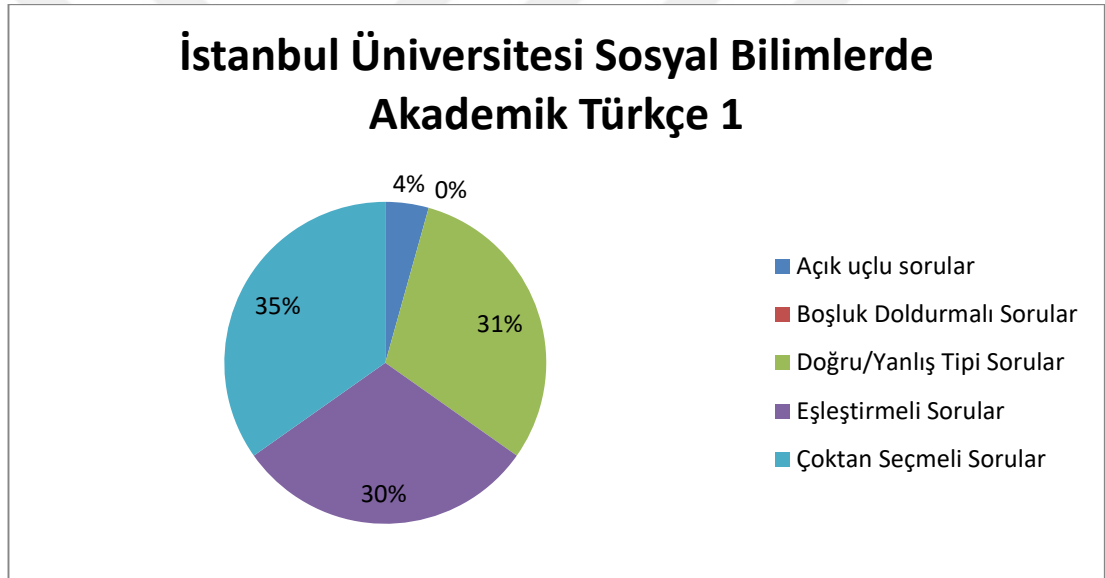
BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	Açık Uçlu Sorular	Boşluk Doldurmalı Sorular	Doğru/Yanlış Tipi Sorular	Eşleştirmeli Sorular	Çoktan Seçmeli Sorular
1	EDEBİYAT	Edebiyat Nedir?	-	-	✓	✓	✓
2	FELSEFE	Felsefe Nedir?	-	-	✓	✓	✓
3	FİLOLOJİ	Türk Dilinin Söz Dizimsel Yapısı	-	-	✓	✓	✓
4	TARİH	Niçin Tarih?	-	-	✓	✓	✓
5	PSİKOLOJİ	Modern Psikolojinin Gelişimi	-	-	✓	✓	✓
6	ARKEOLOJİ	Arkeoloji Bilimine Giriş	-	-	-	✓	✓
7	İLAHİYAT	Din Psikolojisi	-	-	✓	✓	✓
8	HUKUK	Osmanlı Hukuku	✓	-	✓	-	✓

Tablo 12’de okuma metninin okuma etkinliklerine göre beş farklı soru tipinde

dağılımı gösterilmektedir. Okuma etkinlik soru tipi açık uçlu sorular, boşluk doldurmalı sorular, doğru /yanlış tipi sorular, çoktan seçmeli sorular ile sınırlandırılmıştır. Bu bağlamda 8 metinden oluşan toplam 8 ünitenin tamamı incelenmiştir.

Bulguların soru tipine göre dağılımı şu şekildedir. 1 metinde açık uçlu soru tipine yer verilmiştir. Metinlerde boşluk doldurma soru tipine yer verilmemiştir. 7 metinde doğru/yanlış soru tipine yer verilmiştir. 7 metinde eşleştirme soru tipine yer verilmiştir. 8 metinde çoktan seçmeli soru tipine yer verilmiştir.

Metinlerde en çok çoktan seçmeli soru tipi yer almaktadır. Boşluk doldurma soru tipi ise yer almamaktadır.

Şekil 15. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metninin okuma etkinliklerinin sayısal oranı

4.1.13. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 2 kitap setindeki okuma metninin okuma etkinlikleri nelerdir?

Tablo 13. Okuma etkinliklerine ait bilgiler

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	Açık Uçlu Sorular	Boşluk Doldurmalı Sorular	Doğru/Yanlış Tipi Sorular	Eşleştirmeli Sorular	Çoktan Seçmeli Sorular
1	İNSAN KAYNAKLARI	İnsan Kaynakları			✓	✓	✓

2	EKONOMİ	Ekonomi Bilimi			✓	✓	✓
3	İKTİSAT	İktisadın Tanımı			✓	✓	✓
4	ULUSLARARASI İLİŞKİLER	Uluslararası İlişkilere Giriş			✓	✓	✓
5	HALKLA İLİŞKİLER	Halkla İlişkilerin İlişkili Olduğu Alanlar			✓	✓	✓
6	PAZARLAMA	Pazarlama Nedir?			✓	✓	✓
7	MALİYE	Kamu Kesimi, Kamu Kesiminin Bileşenleri ve Görevleri			✓	✓	✓
8	RADYO, TV VE SİNEMA	Gerilim Filmlerinde Sosyal Medya	✓		✓		✓

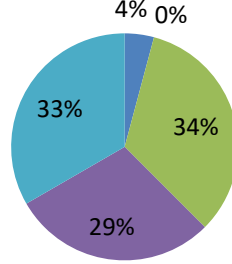
Tablo 13'te okuma metinlerinin okuma etkinliklerine göre beş farklı soru tipinde dağılımı gösterilmektedir. Okuma etkinlik soru tipi açık uçlu sorular, boşluk doldurmalı sorular, doğru /yanlış tipi sorular, çoktan seçmeli sorular ile sınırlandırılmıştır. Bu bağlamda 8 metinden oluşan toplam 8 ünitenin tamamı incelenmiştir.

Bulguların soru tipine göre dağılımı şu şekildedir. 1 metinde açık uçlu soru tipine yer verilmiştir. Metinlerde boşluk doldurma soru tipine yer verilmemiştir. 8 metinde doğru/yanlış soru tipine yer verilmiştir. 7 metinde eşleştirme soru tipine yer verilmiştir. 8 metinde çoktan seçmeli soru tipine yer verilmiştir.

Metinlerde en çok çoktan seçmeli soru tipine ve doğru/yanlış soru tipine yer verilmiştir. Boşluk doldurma soru tipi ise yer almamaktadır.

İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 2

■ Açık uçlu sorular ■ Boşluk doldurmalı sorular ■ Doğru/yanlış tipi sorular
■ Eşleştirmeli sorular ■ Çoktan seçmeli sorular

Şekil 16. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe 2 kitap setindeki okuma metinlerinin okuma etkinliklerinin sayısal oranı

4.1.14. İstanbul Üniversitesi Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3 kitap setindeki okuma metinlerinin okuma etkinlikleri nelerdir?

Tablo 14. Okuma etkinliklerine ait bilgiler

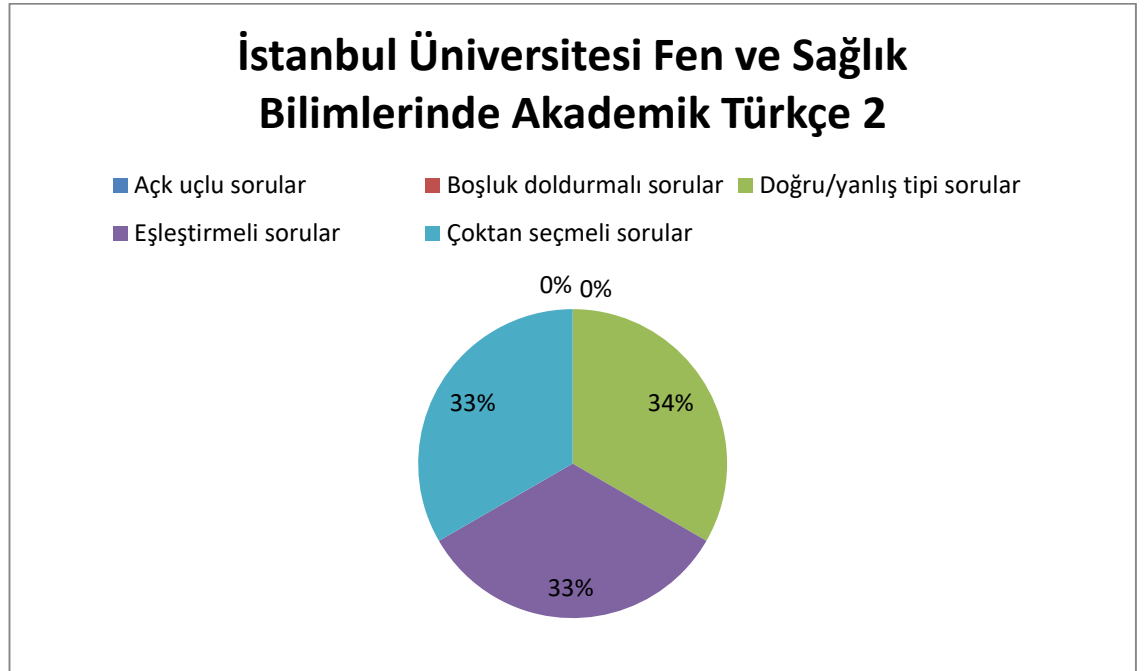
BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	Açık Uçlu Sorular	Boşluk Doldurmalı Sorular	Doğru/Yanlış Tipi Sorular	Eşleştirmeli Sorular	Çoktan Seçmeli Sorular
1	FİZİK	Fiziğe Giriş			✓	✓	✓
2	KİMYA	Kimyaya Giriş			✓	✓	✓
3	BİYOLOJİ	Biyolojik Çeşitlilik ve Dünya Besin Kaynakları			✓	✓	✓
4	ECZACILIK	Farmasötik Botanik			✓	✓	✓
5	TIP	İbn Sina ve El-Kanun Fı't-Tıbb			✓	✓	✓
6	SAĞLIK YÖNETİMİ	Sağlık Kurumları Yönetiminde Temel Kavramlar			✓	✓	✓

7	ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ	Makale			✓	✓	✓
8	ELEKTRİK- ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ	giriş			✓	✓	✓

Tablo 14’te Okuma metinlerinin okuma etkinliklerine göre beş farklı soru tipinde dağılımı gösterilmektedir. Okuma etkinlik soru tipi açık uçlu sorular, boşluk doldurmalı sorular, doğru /yanlış tipi sorular, çoktan seçmeli sorular ile sınırlandırılmıştır. Bu bağlamda 8 metinden oluşan toplam 8 ünitenin tamamı incelenmiştir.

Bulguların soru tipine göre dağılımı şu şekildedir. Metinlerde açık uçlu soru tipine yer verilmemiştir. Metinlerde boşluk doldurma soru tipine yer verilmemiştir. 8 metinde doğru/yanlış soru tipine yer verilmiştir. 8 metinde eşleştirme soru tipine yer verilmiştir. 8 metinde çoktan seçmeli soru tipine yer verilmiştir.

Metinlerin tamamında doğru/yanlış soru tipine, eşleştirmeli soru tipine ve çoktan seçmeli soru tipine yer verilmiştir. Açık uçlu ve boşluk doldurma soru tipine ise yer verilmemektedir.

Şekil 17. İstanbul Üniversitesi Fen ve Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe 2 kitap setindeki okuma metinlerinin okuma etkinliklerinin sayısal oranı

Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metinlerinin okuma etkinlikleri beş farklı soru tipi açısından incelenmiştir.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 50 metin bulunmaktadır. 50 metnin sadece bir tanesinde Açık uçlu soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 43 metin bulunmaktadır. 42 metinde açık uçlu soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 24 metin bulunmaktadır. 3 metinde açık uçlu soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Yapılan inceleme sonrasında açık uçlu soru tipine en fazla yer veren Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır.

Yapılan inceleme sonrasında açık uçlu soru tipine en az yer veren Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 50 metin bulunmaktadır. 50 metnin 34 tanesinde boşluk doldurma soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 43 metin bulunmaktadır. 35 metinde boşluk doldurma soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 24 metin bulunmaktadır. Metinlerde boşluk doldurma soru tipi saptanmamıştır.

Yapılan inceleme sonrasında Metin sayılarının eşit olmadığı göz önünde bulundurularak boşluk doldurma soru tipine en fazla yer veren Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır. İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabında ise boşluk doldurma soru tipine yer verilmemiştir.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 50 metin bulunmaktadır. 50 metnin 22 tanesinde doğru/yanlış soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 43 metin bulunmaktadır. 3 metinde doğru/yanlış soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 24 metin bulunmaktadır. 23 metinde doğru/yanlış soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Yapılan inceleme sonrasında doğru/yanlış soru tipine en fazla yer veren İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır. Doğru/yanlış soru tipine en az yer veren Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 50 metin bulunmaktadır. 50 metnin tamamında eşleştirme soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 43 metin bulunmaktadır. 12 metinde eşleştirme soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 24 metin bulunmaktadır. 22 metinde eşleştirme soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Yapılan inceleme sonrasında eşleştirme soru tipine en fazla yer veren Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır. Eşleştirme soru tipine en az yer veren Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 50 metin bulunmaktadır. 44 metinde çoktan seçmeli soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

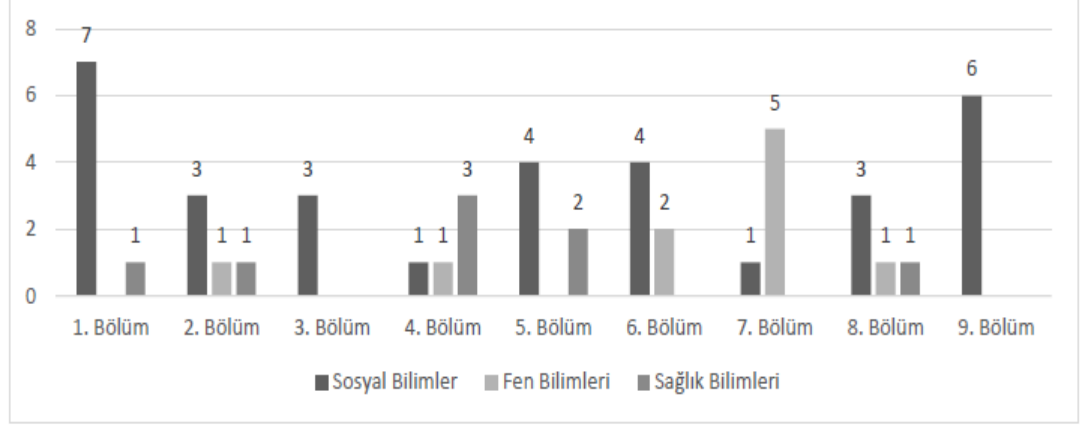
Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 43 metin bulunmaktadır. 16 metinde çoktan seçmeli soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 24 metin bulunmaktadır. Metinlerin tamamında eşleştirme soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Yapılan inceleme sonrasında Metin sayılarının eşit olmadığı göz önünde bulundurularak çoktan seçmeli soru tipine en fazla yer veren Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır. Çoktan seçmeli soru tipine en az yer veren Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır.

3. Erciyes Üniversitesi İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metin sayısının alanlara göre dağılımı nelerdir?

3.1 Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metin sayısının alanlara göre dağılımı nelerdir?

Şekil 18. Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metin sayısının alanlara göre dağılımı

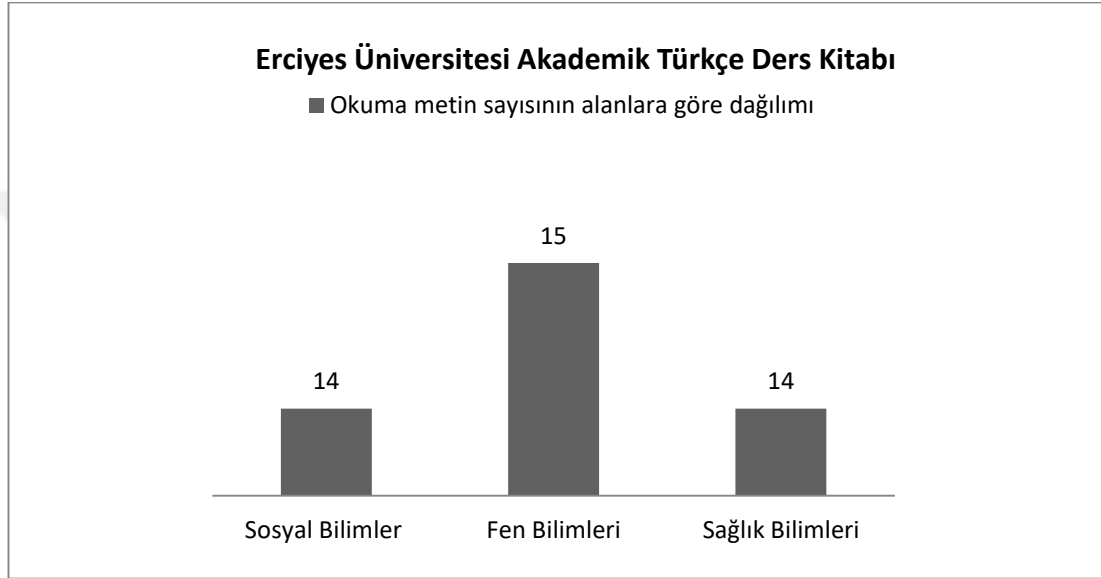
Şekil 2’de metinlerinin bölümlere dağılımı bulunmaktadır. Sosyal bilimler ile ilgili olarak bölüm birde 7, bölüm ikide 3, bölüm üçte 3, bölüm dördte 1, bölüm beşte 4, bölüm altıda 4, bölüm yedide 1, bölüm sekizde 3 ve bölüm dokuzda 6 metin yer almaktadır. Fen bilimleri kitabında bölüm ikide 1, bölüm dördte 1, bölüm altıda 2, bölüm yedide 5 ve bölüm sekizde 1 metin bulunmaktadır.

Sağlık bilimleri kitabında bölüm birde 1, bölümde ikide 1, bölüm dördte 3, bölüm beşte 2 ve bölüm sekizde 1 metin bulunmaktadır. Sosyal bilimlerle ilgili toplamda 32, fen bilimleri ile ilgili 10 ve sağlık bilimleri ile ilgili 8 metin vardır. Metin sayısı sosyal biliminde en fazladır. Fen bilimleri ve sağlık bilimlerinde azalmaktadır.

3.2 Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metin sayısının alanlara göre dağılımı nelerdir?

Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap Setinde toplamda 3 adet akademik ders kitabı bulunmaktadır. Bunlar Sosyal Bilimler, Sağlık Bilimleri ve Fen Bilimleridir. Bu bağlamda Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap Seti, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabından farklıdır. Kitapların ünite ve alanlara ilişkin bilgileri şu şekildedir.

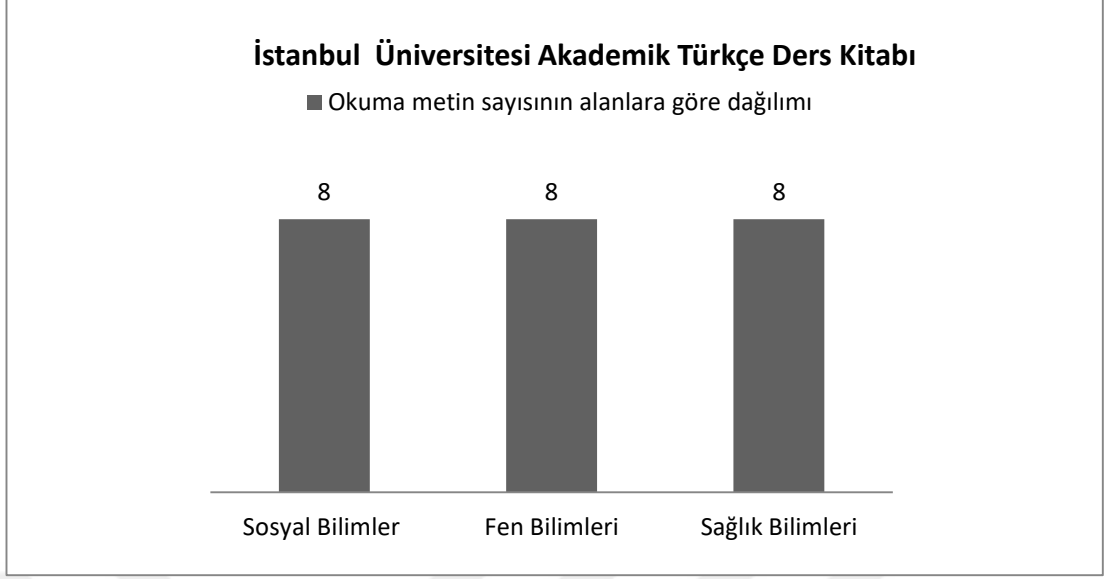
Kitap Adı	Bölüm Sayısı	Metin Sayısı
Sosyal Bilimler	7	14
Sağlık Bilimleri	7	15
Fen Bilimleri	7	14
TOPLAM	21	43

Şekil 19. Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metin sayısının alanlara göre dağılımı

3.3 İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metin sayısının alanlara göre dağılımı nelerdir?

Kitap Adı	Bölüm Sayısı	Metin Sayısı
Sosyal Bilimler 1	8	8
Sosyal Bilimler 2	8	8
Fen ve Sağlık Bilimleri	8	8
TOPLAM	24	24

Şekil 20. İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metin sayısının alanlara göre dağılımı

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitabı, Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabı ve İstanbul Akademik Türkçe ders kitabı toplamda 3 Farklı alanda hazırlanmış kitap setleridir. Bunlar Sosyal bilimler, Sağlık bilimleri ve Fen bilimleridir. Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitabında en fazla sosyal bilimler alanına yer verilmiştir. Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabındaki metinlerin alanlara bağlı olarak dağılımı birbirine yakındır. Sosyal Bilimler ve Sağlık Bilimleri alanında eşit bir metin sayısı varken Fen Bilimleri alanında da yakın metin sayısı söz konusudur. İstanbul Akademik Türkçe ders kitabında üç farklı alanda eşit dağılım söz konusudur.

Bu bağlamda Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabı ve İstanbul Akademik Türkçe ders kitabı alanlara eşit değerde yer verirken bu dağılım Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitabında eşit değildir.

Bir akademik ders kitabında alanlara göre metin dağılım sayısının eşit ya da yakın miktarda olması uzman görüşlerince önerilmektedir. Nitekim alanlara bağlı metin sayısı eşitliği öğrenci üzerinde alanların eşit düzeyde önem arz ettiği izlenimini yaratmaktadır. Akademik ders kitabında alanlara göre metin dağılım sayısının eşit olmaması öğrenci üzerinde bir alanın diğer alan üzerinde daha önemsiz ya da az önemli olduğu izlenimini yaratmaktadır.

4. Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma etkinliklerinde metin ve görsel ilişkisi nasıldır?

Görsel kavramı ile ilgili çeşitli tanım ve açıklamalar vardır. Güneş, (2013: 3) bunlardan bazılarını şöyle tanımlamaktadır:

- (i) Görme ve görme duyusuyla ilgili, görmeye dayanan,
- (ii) Bir film, fotoğraf, plastik veya grafik sanatların veya bir varlığın görünümü,
- (iii) Herhangi bir nesnenin basılı sunumu,
- (iv) Soyut bir ögenin fiziksel sunumu,
- (v) Nokta ve şekillerin bütünü,
- (vi) Bir eşya ya da varlığın zihinsel görünümü,
- (vii) Görüntü ve gözle izlenebilen her şeyin taşıdığı özellikler.

Yukarıda verilen tanımlamalardan bazıları resim, fotoğraf, çocuk resimleri gibi kavramları da tanımlamak için kullanılmaktadır. Görsel kavramı hem hayal ürünü hem de gerçek olan orijinal bir modelden oluşan görüntülerdir. Yani görseller, bir şeyin taklitlerini veya gerçek olmayan bir şeyi tanımamızı sağlayan ürünlerdir (Güneş, 2013: 3).

Ders kitaplarına ait metinlerle uyumlu olacak şekilde görsel kullanılması ve görsellerin bireylerin öğrenmesine katkı sağlayabilmesi gerekmektedir. Ders kitapları, öğretme-öğrenme sürecinde son zamanlarda en çok kullanılan ders araçlarındandır.

Türkiye’de kitap geliştirmede genelde içerik öncelikle dikkate alınan unsur olmaktadır. Ders kitapları sadece bilgilerin bir araya getirildiği bir araç olmaktan çok, bilgilerin öğrenilmesini kolaylaştıran etkileşimli bir araç olmalıdır (Yalın, 1996).

Öğrenmeyi daha etkili ve kalıcı yapabilmek adına görsel materyallerden faydalanılabilir. Metin ve metne ait bilgiler öğrencilerde öğrenmeyi kolaylaştıran ve dikkat çekebilen görsel unsurlarla (grafik, şekil, resim, fotoğraf, harita, karikatür vb.) desteklenebilmelidir (Ulusoy, 2008).

4.1 Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma etkinliklerinde metin ve görsel ilişkisi nasıldır?

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setinde fen bilimleri, sosyal bilimler ve sağlık bilimleri olmak üzere toplamda 50 okuma metni bulunmaktadır. Ders kitaplarında metne uygun görsel kullanımı öğrenmeyi kalıcı kılma anlamında önemlidir. Ancak Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setinde görsel kullanılmamıştır.

4.2 Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma etkinliklerinde metin ve görsel ilişkisi nasıldır?

4.2.1 Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitap setindeki okuma etkinliklerinde metin ve görsel ilişkisi nasıldır?

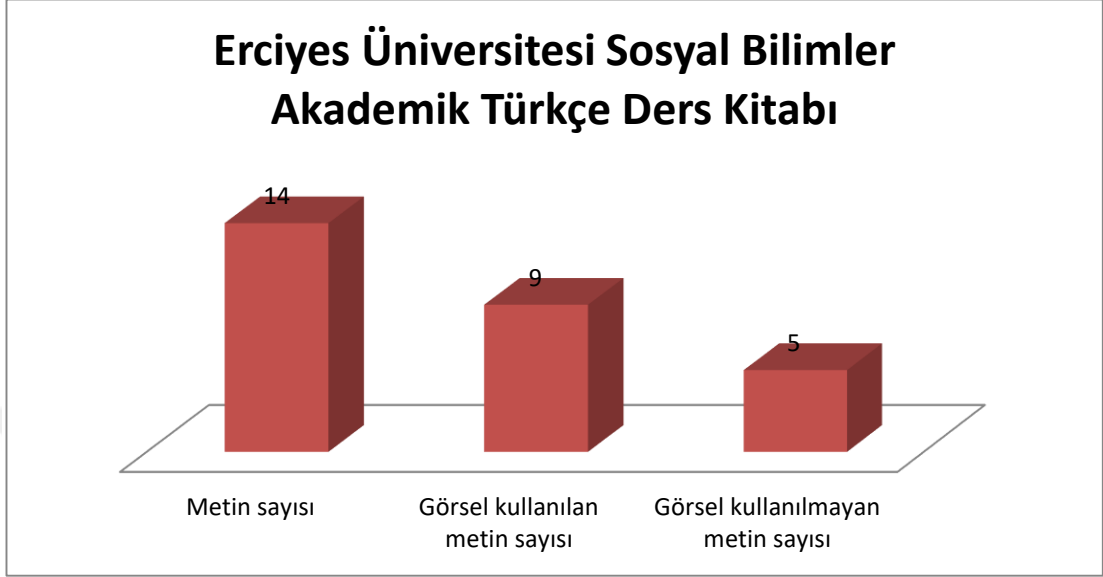
Tablo 15: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitabında metin görsel ilişkisi

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	GÖRSEL KULLANIMI	GÖRSELİN METNE UYGUNLUĞU
1	BİLİM: LİTERATÜR BİLGİSİ	1)Literatür Bilgisi	-	-
2	TARİH: ANADOLU'NUN ARKEOLOJİK ZENGİNLİKLERİ	1)Madeni Paraların Kenarları Neden Hep Tırtıklıdır?	✓	✓
		2) Göbekli Tepe	✓	✓
		3) Anadolu'nun Su Altındaki Tarihine Dalış	✓	✓
3	İKTİSAT: ROBOTLAR VE YAPAY ZEKA	1) Bitcoin	✓	✓
		2) Robotlar ve Yapay Zeka İşinizi Elinizden Almaya Geliyor :Sefaletin Sonu mu, Yıkımın Başlangıcı mı?	✓	✓

4	EĞİTİM BİLİMLERİ: YABANCI DİL ÖĞRENME YOLLARI	1)Etandem ile Hem Dil Öğren hem de Dilini Öğret	✓	✓
		2) Kalem Klavyeye karşı	✓	-
5	SOSYOLOJİ: KADIN GİRİŞİMCİLİĞİ	1)Küçük kentte kadın Girişimci Olmak: Afyonkarahisar'da 2009'dan 2017'ye ne değişti?	-	-
		2)Girişimcilik Kültürü: Türkiye'de Kadın Girişimciliğine Sosyolojik Bir Bakış	-	-
		3)Dönüşüm Ajanı Olarak Kadın Sosyal Girişimcilerin Profilleri Üzerine Bir Araştırma	-	-
6	İLETİŞİM: SOSYAL MEDYA	1)Youtube Çağı	✓	✓
		2)Sosyal Medya Bağımlılığının Haber Takibi Motivasyonları Üzerine Etkisi	-	-
7	PSİKOLOJİ: BAŞKA DİLDE SİZ	1)Başka Dilde Siz, Siz Olmayabilirsiniz	✓	✓

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitap setinde toplamda 14 okuma metni bulunmaktadır. Bu metinlerin 9'ünde görsel kullanırken 5'inde görsel kullanılmamıştır. Görsellerin metne uygunluğunu değerlendirirken uzman görüşünden faydalanılmıştır. Uzman görüşüne göre 9 metinde kullanılan görsellerin 8'i metne uygun olup metin içerikleriyle doğru orantılıdır. 1 metinde kullanılan görsel metnin içeriğiyle doğru orantılı değildir. Uzman görüşüne göre görsel

kullanılmayan 5 metinde görsel kullanımı öğrenme ve öğrenmeyi kalıcı hale getirme açısından önemlidir. Görsel kullanılmayan metinlerde görsel kullanımı uzmanlar tarafından önerilmektedir

Şekil 21. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitap setindeki görsel metin ilişkisi

4.2.2 Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma etkinliklerinde metin ve görsel ilişkisi nasıldır?

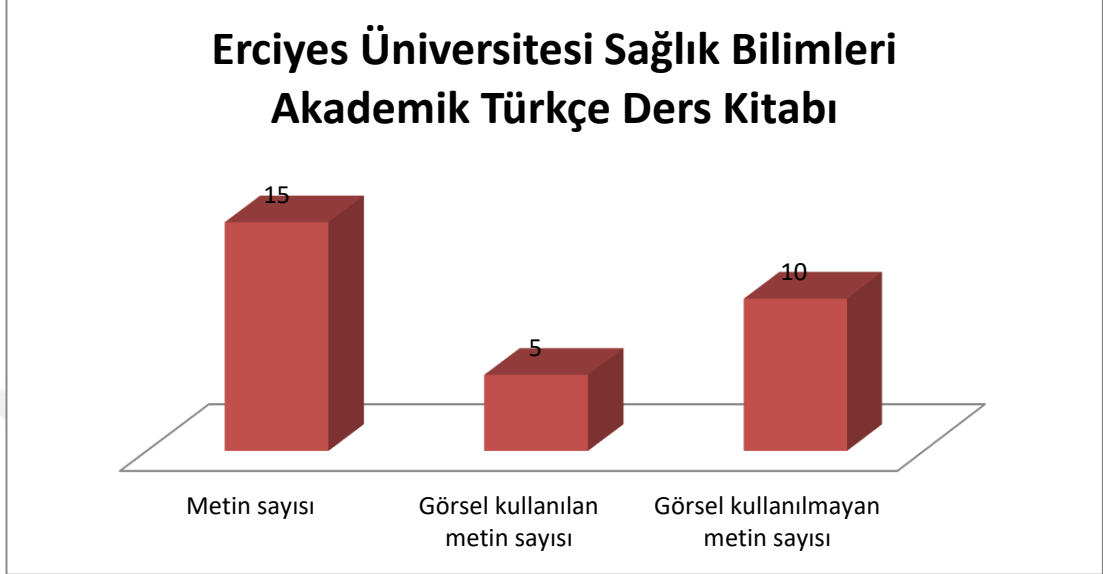
Tablo 16: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitabında metin görsel ilişkisi

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	GÖRSEL KULLANIMI	GÖRSELİN METNE UYGUNLUĞU
1	BİLİM: LİTERATÜR BİLGİSİ	1)Literatür Bilgisi	-	-
2	TEMEL TIP: VİRÜSLER	1)Küresel Tehdit: Zika Virüsü	-	-
		2)Geri Kalan Ölüm:Ebola	✓	-
3	AMELİYATLARDA ROBOT-CERRAH İŞBİRLİĞİ	1)Kan Hastalıklarının Tanı ve Tedavisinde Yapay Zeka Kullanılacak!	-	-

		2)Ameliyatlarda Robot-Cerrah İşbirliği	-	-
4	BESLENME: METABOLİZMA	1)Gluten ve Çölyak Hastalığı	✓	✓
		2)Bol Yağlı Besinler İçeren Diyetler Kanserin Yayılmasını Hızlandırıyor	✓	✓
5	HALK SAĞLIĞI: GEBELİK	1)Adölesan Gebelerde Ruhsal Sorunlar	-	-
		2)İnfertilite ve Tedavisinin Kadınların Çalışma Hayatına Etkisi	-	-
		3)Gebelik ve Doğum Sonrası Dönemde Sosyal Destek Algısı Düzeylerinin Etkisi	-	-
		4)Adölesan Anneliğın ve Gebeliğın Adölesanın Sağlığına Etkileri	-	-
6	SİNİR SİSTEMİ VE DUYU ORGANLARI	1)Beynin Kapasitesi	✓	✓
		2)Çocuklarda Merkezi Sinir Sistemi Kapasitesi	-	-
		3)Olgu Sunumu	-	-
7	TIBBİ GENETİK: GENETİK KOD	1)Gen Düzenlemenin Altın Çağı:Crıspr Sistemi	✓	✓

Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitap setinde toplamda 14 okuma metni bulunmaktadır. Bu metinlerin 5'inde görsel kullanırken 10'unda görsel kullanılmamıştır. Görsellerin metne uygunluğunu değerlendirirken uzman görüşünden faydalanılmıştır. Uzman görüşüne göre 5 metinde kullanılan görsellerin 4'ü metne uygun olup metin içerikleriyle doğru orantılıdır. 1 metinde kullanılan görsel metnin içeriğiyle doğru orantılı değildir. Uzman görüşüne göre görsel

kullanılmayan 10 metinde görsel kullanımı öğrenme ve öğrenmeyi kalıcı hale getirme açısından önemlidir. Görsel kullanılmayan metinlerde görsel kullanımı uzmanlar tarafından önerilmektedir

Şekil 22. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki görsel metin ilişkisi

4.2.3 Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma etkinliklerinde metin ve görsel ilişkisi nasıldır?

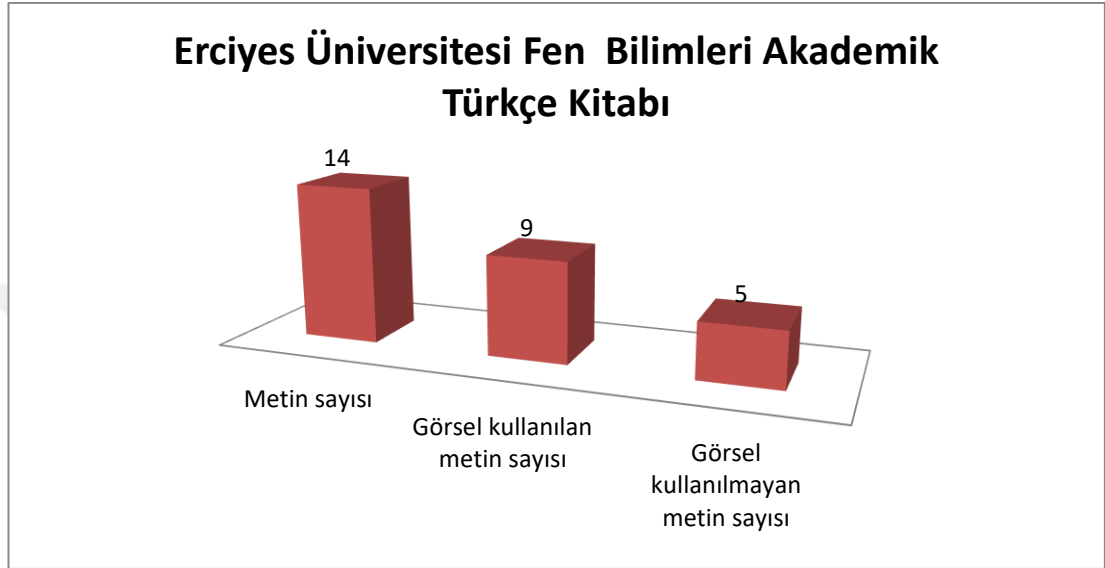
Tablo 17: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitabında metin görsel ilişkisi

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	GÖRSEL KULLANIMI	GÖRSELİN METNE UYGUNLUĞU
1	BİLİM: LİTERATÜR BİLGİSİ	1)Literatür Bilgisi	-	-
2	ULAŞIM TEKNOLOJİSİ:MARMARAY	1)Deniz Ulaşımının Hızlı ve konforlu Araçları	✓	✓
		2)Marmaray Hakkında Teknik Bilgiler Yenikapı Marmaray Kazıları	✓	✓
		3)Türksat 5A ve5B Uydularını Space X Fırlatacak	✓	✓
3	MEKATRONİK MÜHENDİSLİĞİ:ROB	1)Sürücüsüz Otomobillere Doğru	✓	✓

	OT ARILAR	2)Robot Arılar	✓	✓
4	KİMYA:İSLAM DÜNYASINDA KİMYA	1)İslam Dünyasında Kimya	✓	✓
5	TARIM:TARIMDA DOĞALLIĞIN GERİ DÖNÜŞÜ	1)Tarımda Doğallığın Geri Dönüşü	✓	✓
		2)Aydın İlinde Genç Çiftçilerin İncir Yetiştiriciliğine Devam Etme Kararı Verme Süreçlerinin Temelinde Yatan Faktörlerin Belirlenmesi	-	-
		3)Şanlıurfa'da Arıcılık:Sorunlar ve Çözüm Önerileri	-	-
		4)Buğdayın Sarı Be lası	-	-
6	ÇEVRE MÜHENDİSLİĞİ:GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ	1)Türkiye Kyoto Protokolü'ne Katılıyor	✓	✓
		2)Endüstriyel Kaynaklı Gürültü Kirliliğinin Araştırılması ve Bir Tekstil Fabrikasında Uygulama Örneği	-	-
7	BİYOLOJİ:DEV VİRÜSLERİN KÖKENİ	1)Dev Virüslerin Kökeni Tartışmasında Yeni Gelişme	✓	✓

Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Akademik Türkçe kitap setinde toplamda 14 okuma metni bulunmaktadır. Bu metinlerin 9'unda görsel kullanırken 5'inde görsel kullanılmamıştır. Görsellerin metne uygunluğunu değerlendirirken uzman

görüşünden faydalanılmıştır. Uzman görüşüne göre 9 metinde kullanılan görsellerin tamamı metne uygun olup metin içerikleriyle doğru orantılıdır. Uzman görüşüne göre görsel kullanılmayan 5 metinde görsel kullanımı öğrenme ve öğrenmeyi kalıcı hale getirme açısından önemlidir. Görsel kullanılmayan metinlerde görsel kullanımı uzmanlar tarafından önerilmektedir.

Şekil 23. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki görsel metin ilişkisi

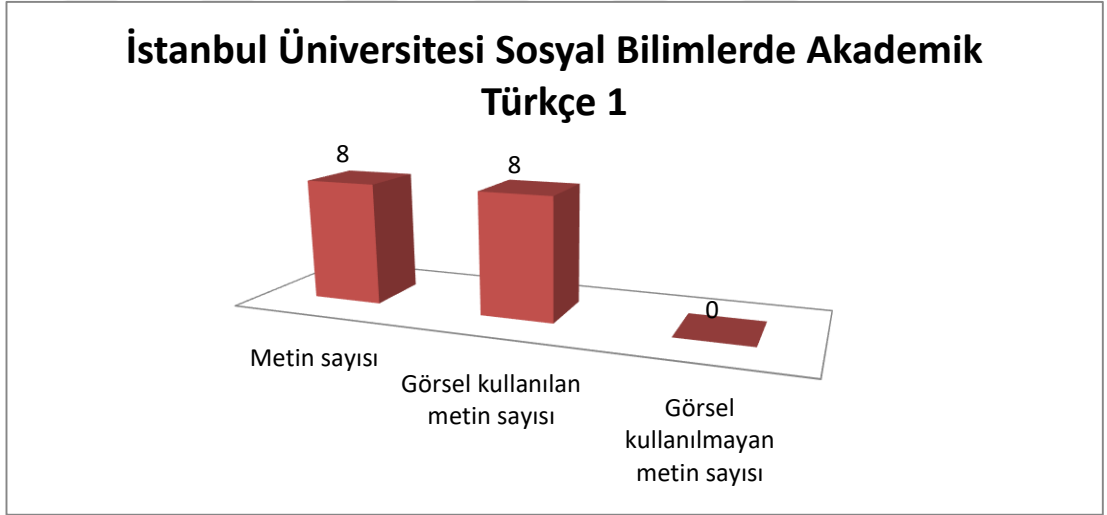
4.3 İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1 kitap setindeki okuma etkinliklerinde metin ve görsel ilişkisi nasıldır?

Tablo 18: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe 1 kitabında metin görsel ilişkisi

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	GÖRSEL KULLANIMI	GÖRSELİN METNE UYGUNLUĞU
1	EDEBİYAT	Edebiyat Nedir?	✓	✓
2	FELSEFE	Felsefe Nedir?	✓	✓
3	FİLOLOJİ	Türk Dilinin Söz Dizimsel Yapısı	✓	✓
4	TARİH	Niçin Tarih?	✓	✓
5	PSİKOLOJİ	Modern Psikolojinin Gelişimi	✓	✓

6	ARKEOLOJİ	Arkeoloji Bilimine Giriş	✓	✓
7	İLAHİYAT	Din Psikolojisi	✓	✓
8	HUKUK	Osmanlı Hukuku	✓	✓

İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe 1 kitap setinde toplamda 8 okuma metni bulunmaktadır. Bu metinlerin tamamında görsel kullanılmıştır. Görsellerin metne uygunluğunu değerlendirirken uzman görüşünden faydalanılmıştır. Uzman görüşüne göre 8 metinde kullanılan görsellerin tamamı metne uygun olup metin içerikleriyle doğru orantılıdır. Uzman görüşüne göre görsel kullanımı öğrenme ve öğrenmeyi kalıcı hale getirme açısından önemlidir.

Şekil 24. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1 kitap setindeki görsel metin ilişkisi

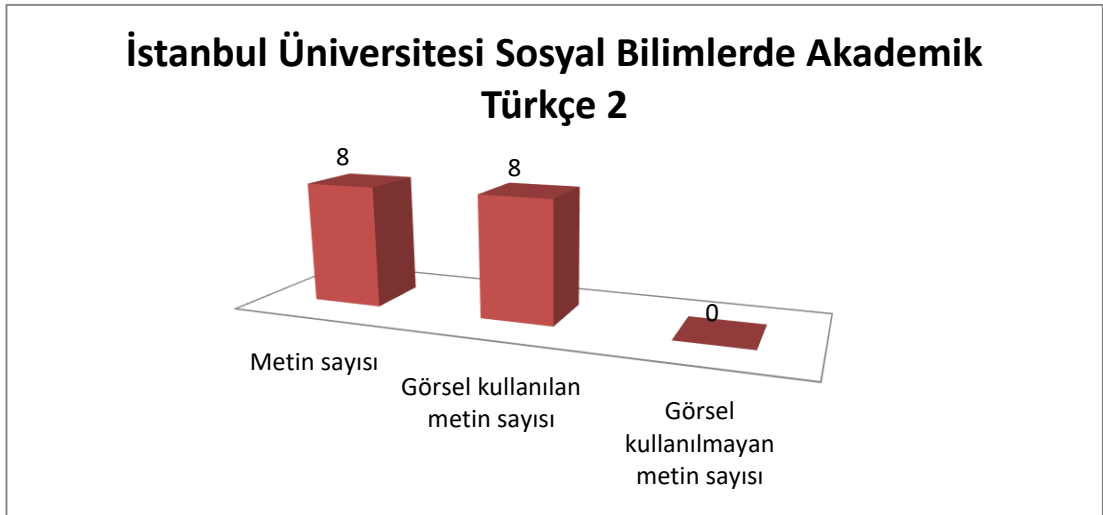
4.3.1 İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 2 kitap setindeki okuma etkinliklerinde metin ve görsel ilişkisi nasıldır?

Tablo 19. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe 2 kitabında metin görsel ilişkisi

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	GÖRSEL KULLANIMI	GÖRSELİN METNE UYGUNLUĞU
1	İNSAN KAYNAKLARI	İnsan Kaynakları	✓	✓

2	EKONOMİ	Ekonomi Bilimi	✓	✓
3	İKTİSAT	İktisadın Tanımı	✓	✓
4	ULUSLARARASI İLİŞKİLER	Uluslararası İlişkilere Giriş	✓	✓
5	HALKLA İLİŞKİLER	Halkla İlişkilerin İlişkili Olduğu Alanlar	✓	✓
6	PAZARLAMA	Pazarlama Nedir?	✓	✓
7	MALİYE	Kamu Kesimi, Kamu Kesiminin Bileşenleri ve Görevleri	✓	✓
8	RADYO, TV VE SİNEMA	Gerilim Filmlerinde Sosyal Medya	✓	✓

İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe 2 kitap setinde toplamda 8 okuma metni bulunmaktadır. Bu metinlerin tamamında görsel kullanılmıştır. Görsellerin metne uygunluğunu değerlendirirken uzman görüşünden faydalanılmıştır. Uzman görüşüne göre 8 metinde kullanılan görsellerin tamamı metne uygun olup metin içerikleriyle doğru orantılıdır. Uzman görüşüne göre görsel kullanımı öğrenme ve öğrenmeyi kalıcı hale getirme açısından önemlidir.

Şekil 25. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 2 kitap setindeki görsel metin ilişkisi

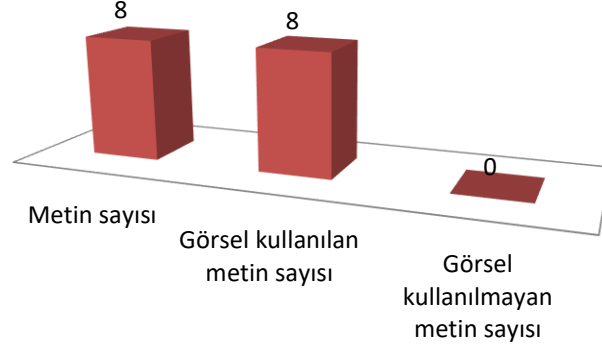
4.3.2 İstanbul Üniversitesi Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3 kitap setindeki okuma etkinliklerinde metin ve görsel ilişkisi nasıldır?

Tablo 20. İstanbul Üniversitesi Fen ve Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitabında metin görsel ilişkisi

BÖLÜM	BÖLÜM KONUSU	OKUMA METNİ BAŞLIKLARI	GÖRSEL KULLANIMI	GÖRSELİN METNE UYGUNLUĞU
1	FİZİK	Fiziğe Giriş	✓	✓
2	KİMYA	Kimyaya Giriş	✓	✓
3	BİYOLOJİ	Biyolojik Çeşitlilik ve Dünya Besin Kaynakları	✓	✓
4	ECZACILIK	Farmasötik Botanik	✓	✓
5	TIP	İbn Sina ve El-Kanun Fı't-Tıbb	✓	✓
6	SAĞLIK YÖNETİMİ	Sağlık Kurumları Yönetiminde Temel Kavramlar	✓	✓
7	ENDÜSTRİ MÜHENDİSLİĞİ	Makale	✓	✓
8	ELEKTRİK-ELEKTRONİK MÜHENDİSLİĞİ	Giriş	✓	✓

İstanbul Üniversitesi Fen ve Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe 2 kitap setinde toplamda 8 okuma metni bulunmaktadır. Bu metinlerin tamamında görsel kullanılmıştır. Görsellerin metne uygunluğunu değerlendirirken uzman görüşünden faydalanılmıştır. Uzman görüşüne göre 8 metinde kullanılan görsellerin tamamı metne uygun olup metin içerikleriyle doğru orantılıdır. Uzman görüşüne göre görsel kullanımı öğrenme ve öğrenmeyi kalıcı hale getirme açısından önemlidir.

İstanbul Üniversitesi Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3

Şekil 26. İstanbul Üniversitesi Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3 kitap setindeki görsel metin ilişkisi

SONUÇ

Araştırma kapsamında yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ileri seviye ders kitapları olan Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metinleri ve okuma etkinlikleri farklı açılardan incelenerek bir takım sonuçlara ulaşılmıştır

Yabancılar için Türkçe Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabında toplam elli tane okuma metni bulunmaktadır.

Ele alınan çalışmada, ünitelerdeki okuma metinlerinin dağılımı farklılık göstermektedir. Bu dağılım metinler arasında eşitlik göstermemektedir. Birinci ünite en fazla metnin yer aldığı bölümdür. Bu bölümde sekiz metin vardır. En az metnin yer aldığı bölümdür. Burada ise üç metin bulunmaktadır. İkinci bölümde, dördüncü bölümde ve sekizinci bölümde beş metin varken beşinci bölümde, altıncı bölümde, yedinci bölümde ve dokuzuncu bölümde ise altı metin vardır. Ünitelerde yer alan bölümlerdeki metin sayısı dengeli değildir.

Ders kitabındaki metinler alanlara eşit dağılmamıştır. Metinlerin ağırlıklı olarak sosyal bilimlerle ilgili olduğu tespit edilmiştir. Ders kitabı içinde bulunan otuz iki metnin içeriğinin sosyal bilimlerle ilişkili olduğu görülmüştür. Ders kitabındaki fen bilimlerine ait metin sayısının on olduğu görülmüştür. Sağlık bilimlerine ait olan metin sayısı ise sekizdir. En az yer verilen alan sağlık bilimleri iken en çok yer verilen alan ise sosyal bilimler olmuştur.

Bu bulgular ele alındığında incelenen materyallerin sosyal bilimler bölümüne daha fazla önem verildiği görülmektedir. Bu bulgulara göre sağlık ve fen bölümlerinin göz ardı edildiği de söylenebilir.

İncelenen Akademik Türkçe ders kitabının sosyal bilimler bölümünde öğrencilere

Türkçeyi aktif kullanma konusunda daha fazla fırsat sunacağı düşünülürken sağlık ve fen bilimlerinde eğitim alanlara daha az fırsat sunduğu düşünülmektedir.

Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitabı toplamda üç kitaptan oluşmaktadır. Sosyal, Sağlık Bilimleri ve Fen Bilimleri Akademik Türkçe Ders Kitabı.

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitabı 7 bölümden oluşmaktadır. Toplam Okuma Metni Sayısı 14'tür. Bölüm birde 1, bölüm ikide 3, bölüm üçte 2, bölüm dördte 2, bölüm beşte 3, bölüm altıda 2, bölüm yedide 1 metin vardır. Okuma metni en çok ikinci ve beşinci bölümlerdedir. Metnin en az olduğu birinci ve yedinci bölümlerdir.

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı eşit değildir.

Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitabı 7 bölümden oluşmaktadır Toplam Okuma Metni Sayısı 15'tir. Bölüm birde 1, Bölüm ikide 2, Bölüm üçte 2, bölüm dördte 2, bölüm beşte 4, bölüm altıda 3, bölüm yedide 1 metin bulunmaktadır. Okuma metni en çok beşinci bölümdedir. Metnin en az olduğu birinci ve yedinci bölümlerdir.

Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitap setindeki okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı eşit değildir.

Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Akademik Türkçe kitabı 8 bölümden oluşmaktadır Toplam Okuma Metni Sayısı 8'dir. Bölüm birde 1, bölüm ikide 1, bölüm üçte 1, bölüm dördte 1, bölüm beşte 1, bölüm altıda 1, bölüm yedide 1, bölüm sekizde 1 metin bulunmaktadır Ünitelerdeki okuma metinlerinin dağılımı eşittir.

Elde edilen bulgulara göre akademik ders kitabının, sağlık ve sosyal bilimlere daha fazla önem verdiği görülmektedir. Bulgulara göre fen bilimleri bölümünün daha geride olduğu görülmektedir.

İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitabı, Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 1, Sosyal Bilimlerde Akademik Türkçe 2, Fen ve Sağlık Bilimlerinde Akademik Türkçe 3 şeklinde üç kitaptan oluşmaktadır. Her kitap 8 bölüm ve her bölüm sekiz metinden oluşmaktadır. Okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı eşittir. Ancak sosyal bilimler alanında 2 kitap ve 16 metin yer alırken fen ve sağlık bilimleri alanında ortak bir kitap kullanılmıştır. Bulgular sonucunda incelenen akademik kitap

setinin, sosyal bilimlerde öne çıktığı görülmektedir.

Ders kitaplarının okuma metinlerinin bölümlere göre dağılımı incelenerek yapılan bu çalışmada Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitaplarının ortak noktası dokümanların, sosyal bilimler alanında ön plana çıktığı düşünülmektedir. Akademik kitap setlerinin sosyal bilimlerde eğitim görecekt bireylere fırsat sağlayabileceği görülmektedir.

Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metinlerinin okuma etkinlikleri beş farklı soru tipi açısından incelenerek bir takım sonuçlara ulaşılmıştır.

Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metinlerinin okuma etkinlikleri beş farklı soru tipi açısından incelenmiştir.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 50 metin bulunmaktadır. 50 metnin sadece bir tanesinde Açık uçlu soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 43 metin bulunmaktadır. 42 metinde açık uçlu soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 24 metin bulunmaktadır. 3 metinde açık uçlu soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Yapılan inceleme sonrasında açık uçlu soru tipine en fazla yer veren Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır.

Yapılan inceleme sonrasında açık uçlu soru tipine en az yer veren Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 50 metin bulunmaktadır. 50 metnin 34 tanesinde boşluk doldurma soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 43 metin bulunmaktadır. 35 metinde boşluk doldurma soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 24 metin bulunmaktadır. Metinlerde boşluk doldurma soru tipi saptanmamıştır.

Yapılan inceleme sonrasında Metin sayılarının eşit olmadığı göz önünde bulundurularak boşluk doldurma soru tipine en fazla yer veren Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır. İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabında ise boşluk doldurma soru tipine yer verilmemiştir.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 50 metin bulunmaktadır. 50 metnin 22 tanesinde doğru/yanlış soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 43 metin bulunmaktadır. 3 metinde doğru/yanlış soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 24 metin bulunmaktadır. 23 metinde doğru/yanlış soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Yapılan inceleme sonrasında doğru/yanlış soru tipine en fazla yer veren İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır. Doğru/yanlış soru tipine en az yer veren Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 50 metin bulunmaktadır. 50 metnin tamamında eşleştirme soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 43 metin bulunmaktadır. 12 metinde eşleştirme soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 24 metin bulunmaktadır. 22 metinde eşleştirme soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Yapılan inceleme sonrasında eşleştirme soru tipine en fazla yer veren Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır. Eşleştirme soru tipine en az yer veren Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 50 metin bulunmaktadır. 44 metinde çoktan seçmeli soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 43 metin bulunmaktadır. 16 metinde çoktan seçmeli soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerinde toplamda 24 metin bulunmaktadır. Metinlerin tamamında eşleştirme soru tipine yer verildiği saptanmıştır.

Yapılan inceleme sonrasında Metin sayılarının eşit olmadığı göz önünde bulundurularak çoktan seçmeli soru tipine en fazla yer veren Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır. Çoktan seçmeli soru tipine en az yer veren Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabıdır.

Elde edilen bu bilgiler ışığında Akademik Türkçe kitap setlerinde metinlere ait soru tipleri oldukça değişkenlik göstermekte olup soru tipi kullanımını açısından dalgalanmalar söz konusudur.

Ders kitaplarının okuma metinlerinin okuma etkinlikleri incelenerek yapılan bu çalışmada Erciyes Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitaplarının ortak noktası soru tiplerinin eşit oranlı kullanılmamasıdır. Bazı soru tiplerine fazla yer verilmişken, bazı soru tipleri ya hiç kullanılmamış ya da az kullanılmıştır. Soru tiplerinin eşit kullanılması uzman görüşlerce önerilmektedir. Ders kitaplarında farklı tipte sorulara eşit miktarda yer verilmesi öğrencilerin bilişsel düşünme yeterliliğini desteklemesi bakımından önemlidir.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setlerindeki okuma metin sayısı toplamda 50'dir. Sosyal bilimlerde bölüm birde 7, bölüm ikide 3, bölüm üçte 3, bölüm dördte 1, bölüm beşte 4, bölüm altıda 4, bölüm yedide 1, bölüm sekizde 3 ve bölüm dokuzda 6 metin bulunmaktadır.

Fen bilimlerinde ise bölüm ikide 1, bölüm dördte 1, bölüm altıda 2, bölüm yedide 5 ve bölüm sekizde 1 metin yer almaktadır.

Sağlık bilimleri ile ilgili olarak bölüm birde 1, bölüm ikide 1, bölüm dördte 3, bölüm beşte, bölüm ikide ve bölüm sekizde 1 metin bulunmaktadır. Sosyal bilimlerle ilgili 32, fen bilimleri ile ilgili 10 ve sağlık bilimleri ile ilgili 8 metne yer verilmiştir. Metin sayısı sosyal bilimlerde en çoktur. Fen ve sağlık bilimleri alanlarında ise daha azdır.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitabı sosyal bilimler alanına daha fazla önem vermiştir.

Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap Setinde toplamda 3 adet akademik ders kitabı bulunmaktadır. Bunlar Sosyal Bilimler, Sağlık Bilimleri ve Fen Bilimleridir.

Bu bağlamda Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap Seti, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabından farklıdır. Kitapların ünite ve alanlara ilişkin bilgilerin dağılımı orantılıdır.

İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap Setinde toplamda 3 adet akademik ders kitabı bulunmaktadır. Bunlar Sosyal Bilimler, Sağlık Bilimleri ve Fen Bilimleridir. Kitapların ünite ve alanlara ilişkin bilgilerin dağılımı orantılıdır. Bu bağlamda İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap Seti, Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabından farklıdır. İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitap Seti, Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe kitap Seti ile benzerlik taşımaktadır.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitabı, Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabı ve İstanbul Akademik Türkçe ders kitabı toplamda 3 Farklı alanda hazırlanmış kitap setleridir. Bunlar Sosyal bilimler, Sağlık bilimleri ve Fen bilimleridir. Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitabında en fazla sosyal bilimler alanına yer verilmiştir. Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabındaki metinlerin alanlara bağlı olarak dağılımı birbirine yakındır. Sosyal Bilimler ve Sağlık Bilimleri alanında eşit bir metin sayısı varken Fen Bilimleri alanında da yakın metin sayısı söz konusudur. İstanbul Akademik Türkçe ders kitabında üç farklı alanda eşit dağılım söz konusudur.

Bu bağlamda Erciyes Üniversitesi Akademik Türkçe ders kitabı ve İstanbul Akademik Türkçe ders kitabı alanlara eşit değerde yer verirken bu dağılım Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitabında eşit değildir.

Bir akademik ders kitabında alanlara göre metin dağılım sayısının eşit ya da yakın miktarda olması uzman görüşlerince önerilmektedir. Nitekim alanlara bağlı metin sayısı eşitliği öğrenci üzerinde alanların eşit düzeyde önem arz ettiği izlenimini yaratmaktadır. Akademik ders kitabında alanlara göre metin dağılım sayısının eşit olmaması öğrenci üzerinde bir alanın diğer alan üzerinde daha önemsiz ya da az önemli olduğu izlenimini yaratmaktadır.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setinde fen bilimleri, sosyal bilimler ve sağlık bilimleri olmak üzere toplamda 50 okuma metni bulunmaktadır. Ders kitaplarında metne uygun görsel kullanımı öğrenmeyi kalıcı kılma anlamında önemlidir. Ancak Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setinde görsel kullanılmamıştır.

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe kitap setinde toplamda 14, Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe kitap setinde toplamda 14 ve Fen Bilimleri Akademik Türkçe kitap setinde toplamda 14 okuma metni bulunmaktadır. Toplamda 42 metin vardır. 23 metinde görsel kullanıldığı 20 metinde görsel kullanılmadığı gözlemlenmiştir.

İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Akademik Türkçe 1 kitap setinde toplamda 8, Sosyal Bilimler Akademik Türkçe 2 kitap setinde toplamda 8 ve Fen ve Sağlık Bilimleri Akademik Türkçe 2 kitap setinde toplamda 8 okuma metni bulunmaktadır. Toplamda 24 okuma metni bulunmaktadır. Metinlerin tamamında görsel kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Gazi Üniversitesi Akademik Türkçe kitap setinde görsel kullanımı hiç yokken, İstanbul Üniversitesi Akademik Türkçe kitabının tamamında görsel kullanılmıştır. Öğrenmeyi kalıcı ve daha eğlenceli hale getirmek için görsel unsurlardan yararlanılabilir.

ÖNERİ

Yabancılara Türkçe Öğretimi adı altında Akademik Türkçe Ders Kitaplarının fiziksel açıdan incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada elde edilen sonuçlar şu biçimde özetlenebilir.

Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda araştırmacılara yönelik şu öneriler getirilebilmektedir :

1. Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında yazılmış olan ders kitapları değişik açılardan incelenebilir. Araştırmalar kapsamlı ve detaylı yapılarak içerik analizlerinde bulunulabilir.
2. Yabancılara Türkçe Öğretimi kitapları farklı açılardan incelenerek karşılaştırılabilir.
3. Kitaplar biçimsel ve fiziksel kriterlere uygun bir biçimde yazılabilir ayrıca yayınevlerinin de içinde olduğu uzman kadroyla basım ve yazım konusunda gerekli destek sağlanabilir.
4. Okuma metinlerinin sosyal bilimler, sağlık bilimleri ve fen bilimleri alanlarına eşit

dağılımı eğitim alacak öğrencilere avantaj sağlayabilir.

5. Ders kitaplarında bulunan metinlere ait soru etkinlikleri çeşitlendirilebilir. Hep aynı soru tipinin kullanımı bazı bilişsel yeterlilikleri geliştirirken bazı bilişsel durumlar için yetersizdir.

6. Ders kitaplarında bulunan metinler görsel öğelerle desteklenip, zenginleştirilerek öğrenme daha kalıcı bir duruma getirilebilir.

KAYNAKÇA

- Adalı, Oya (2003). Anlamak ve Anlatmak. İstanbul: Pan Yayıncılık.
- AKSAN, Doğan (1998). Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim I, Türk Dil Kurumu, Ankara.
- AKSAN, D. (1977). Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dil bilim I. Ankara: TDK Yayınları
- AKSAN, Doğan.(2000)Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dil Bilim. Ankara: Türk Dil Kurumu
- Aksan, Doğan, Türkçenin Sözcük Varlığı, Engin Yayınevi, Ankara, 2000
- Akyol H (2010) Türkçe Öğretim Yöntemleri (Pegem Akademi, Ankara).
- Aktaş, Ş., ve Gündüz, O. (2004). *Yazılı ve Sözlü Anlatım Kompozisyon Sanatı* (5. Baskı). Ankara: Akçağ Yay.
- Arıcı, A. F. ve Ungan, S. (2017). Yazılı anlatım el kitabı. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Arıcı, A. F. (2018). Okuma eğitimi. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Albayrak, F. (2010). Türkçe öğrenen Moğol öğrencilerin yazılı anlatım yanlışlarının dil bilgisi açısından değerlendirilmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi: Erzurum
- Alyılmaz, C. (2010). Türkçe öğretiminin sorunları. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5/3, 728-749.
- Aşılıoğlu, B., (2009). Türkçe Öğretmen Adaylarına Göre Derslerde Karşılaşılan Başlıca Dinleme Engelleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi (Electronic Journal of Social Sciences)*. 8(29), 045-063. info@esosder.org (Erişim Tarihi: 21/11/2012)

- AZİZOĞLU, N., TOLAMAN, T., TULUMCU, F. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Akademik Yazma Becerisi: Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri, 4. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kongresinde Sözlü Olarak Sunulmuştur. Sakarya Üniversitesi.
- Biçer, N. (2012). Hunlardan günümüze yabancılara Türkçe öğretimi. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi, 1(4), 107-133.
- Buzan, T. (2006). Aklımı en iyi şekilde kullan. (Çev. Banu Ergüder). İstanbul: Arion Yayınevi.
- BOYLU, E. ve ÇANGAL, Ö. (2014). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dil İhtiyaç Analizi: İran Örneği. International Journal of Language Academy, 2(4), 127-151.
- Bölükbaş, F. (2011). Arap öğrencilerin Türkçe yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi. Turkish Studies, 6(3), 1357-1367.
- Calp, M. (2005). Özel Öğretim Alanı Olarak Türkçe Öğretimi, Konya: Eğitim Kitabevi.
- Cemiloğlu, M. (2004). İlköğretim okullarında Türkçe öğretimi. Bursa: Alfa Akademi.
- Ceyhan, E. ve Yiğit, B. (2004). Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Coşkun, E. (2007). Yazma becerisi. A. Kırkılıç, H. Akyol (Ed.), İlköğretimde Türkçe öğretimi. Ankara: Pegem A
- DEMİR, Dursun. Uluslararası Öğrencilerin Akademik Türkçe İhtiyaçları, Doktora Tezi, Ankara, 2017.
- Demirci, M. (2015). B1 seviyesinde Türkçe öğrenen Suriyeli öğrencilerin sesli okuma becerisiyle ilgili tespitler. Turkish Studies, 10(7), 333-358.
- DEMİREL, Ö.; ŞAHİNEL, M. (2006). Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri için Türkçe Öğretimi, (7. baskı) PegemA Yayıncılık, Ankara

- Dinçay Köksal ve Ayşe D. Pestil, ‘Yabancı Dil Olarak Türkçe Konuşma Öğretimi (ss. 295-316)’, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi: Kuramlar, Yaklaşımlar, Etkinlikler (Editör: A. Şahin). Ankara: Pegem Akademi Yayınları, Ankara, 2014.
- Ekmekçi, V. (2017). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Akademik Okuryazarlık Öğretimine Yönelik bir Eylem Araştırması. Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Eryaman, M. Y.& Kana, F. (2012). Yabancı Dil Öğretiminde Temel İlke ve Kavramlar. Kılınç, A., ve Şahin, A. (Ed). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi*.(2. baskı). (ss.147- 166).Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Erdem.D., Gün, M., Şengül, M., Şimşek, R. (2015). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanılan Okuma Metinlerinin Öğretim Elemanlarınca Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni ve İşlevsel Metin Özellikleri Kapsamında Değerlendirilmesi, *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/3 Winter 2015, p. 455-476, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8020>, ANKARA-TURKEY 2.
- Ergin,Muharrem(2011)Türk Dil Bilgisi,İstanbul:Bayrak Yayınları.
- Girgin, M. C. (2006). İşitme engelli çocukların konuşma edinimi eğitiminde dinleme becerilerinin önemi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi. 7(1), 15-28.
- Göğüş, B. (1978). Türkçe ve Yazın Öğretimi. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Göçer A (2007) “Bir Öğrenme Alanı Olarak Anlama Eğitimi ve Türkçe Eğitimindeki Yeri”, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* S. 23 (2), s. 17-39.Göçer, A. (2016). Yazma eğitimi. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Göçer, A. & Moğul, S. (2011). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili çalışmalara genel bir bakış. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*. 6(3). 797-810.
- GÜNAY, V. D. (2007). *Metin Bilgisi*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Güneş, F. (2013). Görsel Okuma Eğitimi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 1-17.
- Güneş, F. (2014). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem AkademiYayınları.
- Gürel, E. ve Tat, M. (2012). Bir iletişim edimi olarak dinleme ve Türkçede bulunan dinleme temalı atasözleri ile deyimler üzerine bir içerik analizi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5 (23), 276-297.
- Hedge T (1988) *Writing*. (Hong Kong: Oxford University Press)
- Harris,Roy ve Taylor,Tablot.J.(2002) *Dil Bilimi Düşününde Dönüm Noktalar 1*,(Çev:Eser E.Taylan ve Cem Taylan) Ankara : Türk Dil Kurumu Yayınları.
- İpşiroğlu, Zehra (2007), *Türkçe Öğretiminde Yaratıcılık Almanya'daki Yeni Öğretmenler: Göçmen Kökenli Üçüncü Kuşak*, *Dil Dergisi*, 135, 21-27.
- Kara, M. (2010). Gazi Üniversitesi TÖMER öğrencilerinin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve bunların çözümüne yönelik öneriler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(3), 661-696.
- Karababa, Z. C. (2009). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi ve karşılaşılan sorunlar. *Ankara üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 265-277.
- Karagündüz, A. (2010). Türkçe ve Sınıf Öğretmeni Adaylarının Dinleme Stratejilerinin Değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü dergisi*. 2 (29). 39-55.

- Kantemir, E. (1997). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları
- Korkmaz, Z. (2007). *Gramer Terimleri Sözlüğü*, Ankara: TDK Yayınları
- Lundsteen, S. W. (1979). *Listening: Its impact on reading and the other language arts*. Urbana IL: National Counsel of Teachers of English.
- Makodia, V. V. (2009). *Role of body language in communication*. Jaipur, India: Paradise.
- MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6, 7, 8.Sınıflar)*. Ankara: MEB.
- TÜRKÇE SÖZLÜK (2005) . Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- Özdemir, E. (1998). *Eleştirel Okuma*. Ankara: Ümit Yayıncılık.
- Özdemir, Emin (1991), *Yazma Öğretimi* (ss. 114-129), *Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi* (A. Sezer ve F. Oğuzkan ile birlikte), Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir.
- Özbay, Murat (2002). “Kültür Aktarımı Açısından Türkçe Öğretimi”, *Türk Dili*, 602, 112-120.
- ÖZBAY, M. (2007). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II. Öncü Kitap. 2. Baskı*.Ankara.
- Özbay, M. (2009). *Anlama teknikleri: II Dinleme eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.
- ÖZBAY, M. ve ÇETİN, D. (2011). *Dinleme Becerisinin Geliştirilmesinde Prozodik Farkındalığın Önemi*. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 26,155-175.
- Özbay, M. (2012). *Dinleme Eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özdemir, E. (1998). *Eleştirel Okuma*. Ankara: Ümit Yayıncılık

- Özdemir, E. (1987). *İlkokul öğretmenleri için Türkçe öğretimi kılavuzu*. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Özbay, M. (2014). *Anlama teknikleri: I. Dinleme eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özkan, M. , Esin, O. ve Tören, H. (2001). *Yüksek öğretimde Türk dili yazılı ve sözlü anlatım*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Raimes A (1983) *Techniques in Teaching Writing* (Oxford: Oxford University Press)
- Razı, S. ve Razı, N. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe okuma öğretimi. A. Şahin (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi* (s. 373-393). Ankara: Pegem Akademi.
- Robertson, A. K. (2008). *Etkili Dinleme*, (Çev. E. Sabri Yarmalı), İstanbul: Hayat Yayınları
- Schiller, A. (1954). The use of creative writing in the teaching of literature, *College English*, 16(2), 110-117.
- Sever, S. (1997). *Türkçe Öğretiminde Tam Öğrenme*. Ankara: Anı
- Şahin, A. (2009), İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Dinleme Becerisi Farkındalıklarının Sosyo-Ekonomik Düzeye Göre İncelenmesi, *Çankırı Karatekin Üniversitesi Dergisi*, 2(1); 178-188.
- ŞAHİN, T. Y. ve YILDIRIM, S. (1999). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şengül, M., & Yalçın, S. K. (2004). Okuma ve anlama becerilerinin geliştirilmesine yönelik olarak hazırlanan bir model önerisi. *Milli Eğitim Dergisi*, 164(4), 36-58
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Aksoy, Ö. (2007). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karadağ, Ö. (2013). *Kelime öğretimi*. İstanbul: Kriter Yayınevi

Türk Dil Kurumu. (2005). Türkçe sözlük. Ankara: TDK Yayınları.

TEMİZKAN, M., VE YALÇINKAYA, M. (2013). İlköğretim 6. 7. 8. Sınıf Türkçe Öğretmenlerinin Yaratıcı Yazma Etkinliklerini Uygulama Durumları. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 20, 70-91.

TEMİZYÜREK, F., ERDEM, İ ve TEMİZKAN, M. (2013). Konuşma Eğitimi (Sözlü Anlatım). Ankara: Pegem Akademi.

Türk Dil Kurumu Güncel Sözlük,
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&view=gts.

TOPRAK, T. (1993). İlkokul Ders Kitaplarının Öğretim Programlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi (Adana İlinde Bir Araştırma). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Ulusoy, K. (2008). Sosyal Bilgilerde Ders Kitapları. Özel Öğretim Yöntemleriyle Sosyal Bilgiler Öğretimi (Ed.: Tay, B. ve Öcal, A.). Pegema Yayıncılık, Ankara

Yağcıoğlu, S. ve Değer, A. C. (2002). Üstbilişsel okuma becerilerinin kazandırılması üzerine bir atölye çalışması. 2. Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri (s. 34-43). İstanbul: Eyüboğlu Öğretim Kurumları Yayınları.

Yaşar, Ş ve Güvey Aktay, E. (2015). Okuma Becerisi Açısından Cümle Yöntemi ve Ses Temelli Cümle Yöntemi, Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10/7 Spring 2015, p. 1-18, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8113>, ANKARA-TURKEY

Yangın, Banu (1999). İlköğretimde Türkçe Öğretimi (İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

VARDAR, Berke (1998). Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü, ABC Kitabevi, İstanbul.

Yağcıoğlu, S. ve Değer, A. C. (2002). Üstbilişsel okuma becerilerinin kazandırılması üzerine bir atölye çalışması. 2. Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri (s. 34-43). İstanbul: Eyüboğlu Öğretim Kurumları Yayınları.

Yalçın, A. (2002). Türkçe öğretim yöntemleri. Ankara: Akçağ.

YALÇIN, S. D. (1998). Yazma Eğitiminde Yeni Bir Araştırma Alanı: Yaratıcı Yazarlık, Türkçenin Öğretimi ve Eğitimi Sempozyum Bildiriler, s. 145-152, AÜ TÖMER Gaziantep Şubesi Yayını.

Yaşar, Ş ve Güvey Aktay, E. (2015). Okuma Becerisi Açısından Cümle Yöntemi ve Ses Temelli Cümle Yöntemi, Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 10/7 Spring 2015, p. 1-18, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8113>, ANKARA-TURKEY

Yalçın, A. (2006). Türkçe Öğretim Yöntemleri Yeni Yaklaşımlar, 2. Baskı, Ankara, Akçağ Yayınları.

Yalın, H.İ. (1996). Ders Kitapları Tasarımı. Milli Eğitim Dergisi, 132.

YAYLI, D. ve BAYYURT Y.(2011). Yabancılarla Türkçe Öğretimi Politika Yöntem ve Beceriler, Ankara: Anı Yayıncılık

Yılmaz Atagül, Y. (2016b). Using Films to Teach Proverbs and Idioms for Lifelong Learning, Anthropologist, 24(1), 373-379